

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเกณฑ์ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ได้ผลการวิจัยจากการค้นคว้าเอกสาร ข้อมูลจาก Internet ผลการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวตามจุดต่างๆ ในเกาะยอจำนวนทั้งสิ้น 200 ชุด ผลการสนทนากลุ่มกับชุมชน ผู้ให้บริการการท่องเที่ยว การสัมภาษณ์ชุมชนและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยทั้งโดยการพรรณนาความ และในรูปแบบของตาราง โดยแบ่งเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

- (1) ข้อมูลทั่วไปของเกาะยอ
- (2) ลักษณะและสภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละจุด
- (3) ผลการสร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- (4) ผลการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในแต่ละข้อ
- (5) ผลการคำนวณศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

4.1 ข้อมูลทั่วไปของเกาะยอ

4.1.1 ประวัติความเป็นมาของเกาะยอ (ภานุ ธรรมสุวรรณ และทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม, 2530 : 1-3)

เกาะยอเดิมไม่มีคนอาศัยอยู่ แต่เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของเกาะ ประมาณสมัยสุโขทัยตอนปลาย ชาวบ้านแถบตำบลน้ำน้อย และตำบลทุ่งหวังได้อพยพมาอาศัยอยู่บนเกาะบริเวณที่เป็นหมู่ 5 และหมู่ 6 ในปัจจุบัน ซึ่งมีสภาพภูมิประเทศเหมาะแก่การเลี้ยงวัว ควาย แล้วค่อยๆ ขยายพื้นที่ออกไปยังชายฝั่งทางด้านใต้และตะวันตกเฉียงใต้ของตัวเกาะ เพราะพบว่าในทะเลสาบแถบดังกล่าวมีปลาและกุ้งชุกชุมเหมาะแก่การทำอาชีพประมง ชาวบ้านจึงหันมาทำอาชีพประมงควบคู่ไปกับการเลี้ยงวัวควาย ชุมชนค่อยๆ ขยายตัวมาทางตะวันออก ชาวบ้านก็เปลี่ยนอาชีพไปตามสภาพภูมิประเทศ แทนที่จะทำประมงอย่างเดียว ได้เปลี่ยนมาทำนาและสวนผลไม้ และมีการขยายตัวของชุมชนเรื่อยๆ จนกลายเป็นชุมชนขนาดย่อม นับได้ 15 หมู่บ้าน จนถึง พ.ศ. 2475 ได้ยุบจนเหลือ 9 หมู่บ้าน ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ชาวบ้านที่อพยพมาในระยะแรกเป็นคนเชื้อสายจีนที่ชอบแสวงหาที่ทำกินของตนเองซึ่งปราศจากการรบกวนจากภายนอก จึงได้เลือกเอาเกาะยอเป็นที่ตั้งภูมิลำเนา เมื่อได้อาศัยอยู่ระยะหนึ่งจึงได้เรียกชื่อเกาะนี้ว่า “เกาะยอ” เนื่องจากชาวบ้านที่มาอยู่อาศัยในระยะแรกเมื่อได้ก่อตั้งชุมชนกระจายไปหลายชุมชนแล้ว มีชุมชนหนึ่งตั้งอยู่บริเวณอ่าวที่หมู่บ้านท้ายยอ ชาวบ้านส่วนใหญ่ได้เปลี่ยนอาชีพมาเป็นทำประมง เมื่อออกหาปลาโดยการทอดแหหรือลากอวนก็ติดเอาก้อนหินซึ่งมีลักษณะคล้ายลูกยอเป็นจำนวนมาก จึงเป็นที่มาของชื่อเกาะยอ อีกเหตุหนึ่งที่เรียกว่า เกาะยอ ก็เนื่องจากลักษณะของตัวเกาะมีลักษณะคล้ายลูกยอ ชาวบ้านรุ่นหลังๆ ต่อมาก็เรียกชื่อเกาะนี้ว่า “เกาะยอ” มาจนปัจจุบัน (ภานุ ธรรมสุวรรณ และทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม, 2530 : 1-3)

4.1.2 สภาพทางกายภาพ

4.1.2.1 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นภูเขาไม่สูงนัก รอบๆ ภูเขาเป็นที่ราบลาดสู่ชายฝั่งทะเล มีภูเขาเล็กๆ ขึ้นเรียงรายสลับกันไป ภูเขาที่เด่นที่สุดของเกาะยอคือ เขาภูฎิ ซึ่งเป็นภูเขาที่สูงที่สุดอยู่ตรงกลางเกาะ มีที่ราบเชิงเขาลาดไปยังฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตกของตัวเกาะซึ่งสามารถจำแนกลักษณะภูมิประเทศอย่างละเอียดได้ดังนี้ (ภานุ ธรรมสุวรรณ และทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม, 2530 : 7-15)

(1) พื้นที่ภูเขา (Hill) ทิศตะวันออกเป็นเขาภูฎิ มีค่าระดับความสูงอยู่ระหว่าง 100 เมตร ถึง 150 เมตร จากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลาง ส่วนทิศตะวันออกเฉียงใต้มีเขาในบ้าน ส่วนมากจะเป็นหินดินดาน (Shale) หินดินดานเนื้อปนทราย (Sandy Shale) หินโคลนเนื้อปนซิลิกา (Siliceous mud stone) มีค่าระดับความสูงอยู่ระหว่าง 100 เมตร ถึง 200 เมตรจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลาง

ตอนกลางของเกาะมีเขากลาง มีลักษณะเป็นหินดินดาน หินดินดานเนื้อปนทราย หินโคลนเนื้อปนซิลิกา เป็นเนินเตี้ยๆ สลับกับที่ราบ ซึ่งมีค่าระดับความสูงอยู่ระหว่าง 80 เมตร ถึง 120 เมตรจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลาง

ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ มีเขาหัวหรง หรือเขาเพหาร หรือเขาวิหาร เป็นภูเขาที่อยู่ติดปลายสุดของเกาะ มีลักษณะส่วนใหญ่เป็นหินปูนชนิดแมกนีเซียมสูง มีหน้าผาสูงชันทางด้านตะวันตก ส่วนด้านบนจะมีตะกอนของเศษหินเชิงเขา (Colluvial Deposit)

(2) พื้นที่ราบลูกคลื่น (Rolling Plain) เป็นพื้นที่อยู่ถัดจากพื้นที่ภูเขา มีลักษณะภูมิประเทศเป็นเนินเขาเตี้ยๆ สลับด้วยที่ราบ เริ่มจากเขาภูฎิ ลาดลงมาทางด้านทิศใต้ของเกาะ

(3) พื้นที่ราบ (Plain) เป็นพื้นที่ที่มีอาณาเขตบริเวณรอบเกาะยอ พื้นที่ราบในบริเวณนี้เป็นที่ราบที่เกิดจากการทับถมของตะกอนจากการพัดพา ซึ่งประกอบด้วยตะกอนน้ำพัดพา (Alluvial Deposits) จำพวกกรวดและทราย แนวชายฝั่งพังทลายได้ง่าย จึงมีการสร้างคอนกรีตและหาดทรายเทียมมาก

(4) พื้นที่ราบชายฝั่งทะเลสาบ (Coastal Plain) เป็นพื้นที่ราบชายฝั่งที่เกิดจากการทับถมของตะกอนทะเล เป็นตะกอนลานตะพักน้ำ (Terrace Deposits) ตะกอนส่วนใหญ่เป็นทรายและทรายแห้ง

4.1.2.2 ลักษณะภูมิอากาศ

แม้ว่าเกาะยอมีสภาพเป็นเกาะ แต่อิทธิพลของภูมิอากาศมีความเกี่ยวข้องกับลุ่มน้ำทะเลสาบ โดยสามารถแบ่งได้ 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนกันยายน และฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ, 2545 : 1)

4.1.2.3 ขนาดและที่ตั้ง

เกาะยอมีเนื้อที่ทั้งหมด 17.95 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 9,737 ไร่ มีเนื้อที่เป็นพื้นดิน 15 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่เพาะปลูกสวนผลไม้ประมาณ 3,800 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 33.89 ของพื้นที่รวม เป็นพื้นที่ปลูกยางพาราประมาณ 3,200 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 28.52 ของพื้นที่รวม พื้นที่เกษตรอื่นๆ 2,275 ไร่คิดเป็นร้อยละ 20.28 ของพื้นที่รวม พื้นที่ชุมชน 1,864 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.62 ของพื้นที่รวม พื้นที่สาธารณะประโยชน์ 77 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.69 ของพื้นที่รวม มีพื้นที่ผิวน้ำที่ใช้ทำประโยชน์ได้ประมาณ 220 ตารางเมตร (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ, 2545 : 1)

เกาะยอตั้งอยู่ในทะเลสาบสงขลา ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของตัวเมืองสงขลา ระยะห่างจากตัวเมืองสงขลาทางน้ำประมาณ 6 กิโลเมตร ส่วนทางบกนั้นต้องเดินทางไปตามถนนกาญจนวนิช (สงขลา - หาดใหญ่) จากตัวเมืองสงขลาไปทางหาดใหญ่ระหว่างกิโลเมตรที่ 10 และ 11 จะมีทางแยกเลี้ยวขวาไปตามทางหลวงหมายเลข 408 อีกประมาณ 2 กิโลเมตรเศษ ก็จะถึงสะพานติณสูลานนท์ ช่วงที่เชื่อมฝั่งบ้านน้ำกระจายกับเกาะยอซึ่งยาวประมาณ 0.94 กิโลเมตร ก็จะถึงเกาะยอ ฝั่งตะวันออกด้านใต้ของตัวเกาะบริเวณวัดแหลมพ้อ ดังภาพประกอบที่ 6 รวมระยะทางทางบกจากตัวเมืองสงขลาถึงเกาะยอบริเวณวัดแหลมพ้อประมาณ 14 กิโลเมตร จากเชิงสะพานติณสูลานนท์ช่วงแรกจะเชื่อมด้วยทางหลวงหมายเลข 408 เลียบฝั่งตะวันออกของตัวเกาะไปทางทิศเหนือระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตรเศษ ก็จะถึงสะพานติณสูลานนท์ช่วงที่ 2 ซึ่งยาว 1.3 กิโลเมตรเชื่อมเกาะยอกับบ้านเขาเขียว แผ่นดินใหญ่ทางด้านทิศตะวันตกของถนนที่เชื่อมสะพาน

ดิณสุถานนททั้ง 2 ช่วงนี้ มีถนนแยกเข้าสู่หมู่บ้านต่างๆ ของตำบลเกาะยอเป็นระยะๆ (ภาณุ ธรรม
สุวรรณ และทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม, 2530 : 1)

ภาพประกอบ 6 แผนที่แสดงเส้นทางที่ใช้เดินทางสู่เกาะยอ

4.1.2.4 อาณาเขต

เกาะยอมีอาณาเขตติดต่อดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ จุด ทะเลสาบสงขลา ด้านอำเภอสิงหนคร จังหวัด สงขลา

ทิศใต้ จุด ทะเลสาบสงขลา ด้านตำบลพะวง จังหวัด สงขลา

ทิศตะวันออกจุด ทะเลสาบสงขลา ด้านตำบลพะวง จังหวัด สงขลา

ทิศตะวันตก จุด ทะเลสาบสงขลา ด้าน ตำบลน้ำน้อย จังหวัด สงขลา

4.1.2.5 ขอบเขตการปกครอง

เกาะยอประกอบด้วย 9 หมู่บ้าน (ดังภาพประกอบ 7) เป็นเขตปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ ได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านอ่าวทราย

หมู่ที่ 2 บ้านตีน

หมู่ที่ 3 บ้านนอก

หมู่ที่ 4 บ้านสวนเรียน

หมู่ที่ 5 บ้านท่าไทร

หมู่ที่ 6 บ้านในบ้น

หมู่ที่ 7 บ้านป่าโหนด

หมู่ที่ 8 บ้านท้ายเสา

หมู่ที่ 9 บ้านสวนใหม่

ภาพประกอบ 7 แผนที่แสดงเขตการปกครองและแสดงสถานที่สำคัญของเกาะยอ
ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ (ม.ป.ป)

4.1.3 สภาพเศรษฐกิจ (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ, 2545)

4.1.3.1 อาชีพ

การประกอบอาชีพของราษฎรในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอมีหลายอาชีพ มีประชากรในวัยแรงงานประมาณ 1,824 คน มีอาชีพที่สำรวจได้มีดังนี้

(1) **อาชีพเกษตรกรรม** ส่วนใหญ่ราษฎรประกอบอาชีพทำสวนแบบผสมผสาน หมายถึง ในครัวเรือนหนึ่งประกอบอาชีพทำสวนมากกว่าหนึ่งประเภท เช่น สวนละมุด สวนกระท้อน สวนจำปะต๊ะ ฯลฯ จำนวนราษฎรที่ประกอบอาชีพทำสวนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีทั้งหมด 273 ครัวเรือน หรือ 24% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

(2) **อาชีพประมง** ราษฎรภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบอาชีพประมงจำนวน 253 ครัวเรือน หรือ 22.17% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด สามารถแยกออกเป็น 2 ประเภท คือ

อาชีพเลี้ยงปลากระพงขาว จำนวน 172 ครัวเรือน

อาชีพประมงอื่น ๆ เช่น วางอวน ไชนั้ง ฯลฯ จำนวน 81 ครัวเรือน

(3) **อาชีพหัตถกรรม** ราษฎรภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ มีอาชีพทอผ้าจำนวน 60 ครัวเรือน หรือ 5.25% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

(4) **อาชีพค้าขาย** ราษฎรภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ ประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 292 คน (200 ครัวเรือน) หรือ 17.53% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

(5) **อาชีพรับจ้างทั่วไป** ราษฎรภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ ประกอบอาชีพ อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 641 คน (420 ครัวเรือน) หรือ 36.81% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

(6) **อาชีพรับราชการ** พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือลูกจ้างของรัฐ มีจำนวน 267 คน หรือ 6.60% ของจำนวนคนทั้งหมด

(7) **ลูกจ้างเอกชน** มีจำนวน 44 คน

4.1.3.2 หน่วยธุรกิจ

(1) ร้านอาหาร จำนวน 18 ร้าน

(2) ร้านขายของชำ จำนวน 24 ร้าน

(3) แผงลอย จำนวน 65 แผง

(4) ขายผลไม้ตามฤดูกาล จำนวน 30 ร้าน

(5) รีสอร์ท จำนวน 5 แห่ง

4.1.4 สภาพประชากรและสังคม (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ, 2545)

4.1.4.1 จำนวนครัวเรือนและประชากร

จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,141 ครัวเรือน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,183 คน แยกเป็นชาย จำนวน 2,012 คน เป็นหญิง จำนวน 2,171 คน เฉลี่ย 233.03 คน/ตารางกิโลเมตร สามารถแยกจำนวนครัวเรือนและประชากรเป็นหมู่ดังนี้

ตาราง 4 จำนวนครัวเรือนและประชากรของเกาะยอ

หมู่ที่	จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	ประชากรทั้งหมด	ชาย	หญิง
1	191	725	360	365
2	75	267	137	130
3	167	658	308	350
4	168	462	216	246
5	127	486	229	257
6	153	535	267	268
7	107	398	180	218
8	58	238	111	127
9	95	414	204	210
รวม	1,141	4,183	2,010	2,171

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ, 2545

4.1.4.2 สถานศึกษา

เกาะยอมีสถานศึกษาดังนี้

- (1) โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 2 แห่ง คือ
 - โรงเรียนวัดแหลมพ้อ หมู่ที่ 3 บ้านนอก จำนวนอาจารย์ 12 คน จำนวนนักเรียน 142 คน
 - โรงเรียนวัดท้ายยอ หมู่ที่ 9 บ้านสวนใหม่ จำนวนอาจารย์ 12 คน จำนวนนักเรียน 162 คน

(2) สถาบันการศึกษาชั้นสูง 1 แห่ง คือ

- สถาบันทักษิณคดีศึกษา ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 1 บ้านอ่าวทราย ตำบลเกาะยอ (เทียบเท่าคณะหนึ่งของมหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา)

(3) ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 4 แห่ง

4.1.4.3 สถาบันและองค์กรทางศาสนา

เกาะยอมีสถาบันและองค์กรทางศาสนา ดังนี้

(1) วัด มีจำนวน 4 วัด ได้แก่

- วัดท้ายยอ หมู่ 8 บ้านท้ายเสา มีพื้นที่ประมาณ 9 ไร่
- วัดโคกเปี้ยว หมู่ 5 บ้านท่าไทร มีพื้นที่ประมาณ 15 ไร่
- วัดเขาบ่อ หมู่ 1 บ้านอ่าวทราย มีพื้นที่ประมาณ 7 ไร่
- วัดแหลมพ้อ หมู่ 4 บ้านสวนทุเรียน มีพื้นที่ประมาณ 17 ไร่

(2) สำนักสงฆ์จำนวน 1 แห่ง คือ

- สำนักสงฆ์เขากฎี หมู่ 1 บ้านอ่าวทราย

4.1.4.4 บริการสาธารณสุข

เกาะยอมีสถานอนามัยจำนวน 2 แห่ง ดังนี้

- (1) สถานอนามัยบ้านสวนทุเรียน หมู่ 4 มีบุคลากรประจำ 3 คน
- (2) สถานอนามัยบ้านท่าไทร หมู่ 5 มีบุคลากรประจำ 3 คน

4.1.4.5 บริการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- (1) ป้อมยามสายตรวจตำรวจ 1 แห่ง ที่หมู่ 2 ตั้งอยู่ระหว่างร้านอาหารศิริดา กับร้านอาหารสวนแก้ว
- (2) ตำรวจหมู่บ้านในบางหมู่บ้าน

4.1.4.6 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- (1) บ่อน้ำตื้น จำนวน 363 แห่ง
- (2) บ่อโยก จำนวน 7 แห่ง
- (3) ประปาหมู่บ้าน จำนวน 4 แห่ง ได้แก่
 - ประปาหมู่บ้าน หมู่ที่ 3 บ้านนอก
 - ประปาหมู่บ้าน หมู่ที่ 4 บ้านสวนทุเรียน
 - ประปาหมู่บ้าน หมู่ที่ 5 บ้านท่าไทร
 - ประปาหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านในบ้น

4.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

เกาะยอมีความหลากหลายทางทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิต หรือแม้แต่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่มีอยู่ รวมทั้งสำรวจพื้นที่เกาะยอและสอบถามคนในชุมชน ได้แบ่งแหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเภทดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

- 4.2.1.1 จุดชมพระอาทิตย์ตกบริเวณหมู่ 8
- 4.2.1.2 จุดชมพระอาทิตย์ตกบนสะพานติณสูลานนท์
- 4.2.1.3 จุดชมวิวนบนสถาบันทักษิณคดีศึกษา
- 4.2.1.4 จุดชมวิวเขาภูมิ

4.2.2 แหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิต

4.2.2.1 สถาบันทักษิณคดีศึกษา

สถาบันทักษิณคดีศึกษาดังอยู่ที่หมู่ 1 บ้านอ่าวทราย มีเนื้อที่ 25 ไร่ บนยอดเขาเกาะยอ มีพิพิธภัณฑ์คติชนวิทยา ซึ่งรวบรวมเอาโบราณวัตถุที่ค้นพบจากภาคใต้ของประเทศไทยมาจัดแสดงแบ่งไว้ตามหัวข้อต่างๆ โดยแยกเป็นห้องไว้ตามหมวดหมู่ เป็นสถานที่ซึ่งควรค่าแก่การศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีตลอดทั้งวิถีชีวิตของชาวใต้ อาคารต่างๆ ออกแบบตามสถาปัตยกรรมภาคใต้ ทั้งอาคารหลังคาปลานอ หลังคาปั้นหย่า และหลังคาจั่ว ความตั้งใจในการเก็บรวบรวม จัดหาวัตถุสิ่งของ ความบรรจงในการตกแต่งพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งการระดมภูมิปัญญาของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านมาช่วยในเชิงวิชาการ และการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ ทำให้สถาบันทักษิณคดีศึกษามีใช้เป็นเพียงสถาบันทางวิชาการในระดับสูงเท่านั้น แต่ได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญและมีชื่อเสียงของประเทศไทย ซึ่งเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ, ม.ป.ป)

4.2.2.2 กลุ่มทอผ้าราชวดี

กลุ่มทอผ้าราชวดีตั้งอยู่ที่หมู่ 3 บ้านนอก เป็นกลุ่มทอผ้ากลุ่มเล็กๆ มีสมาชิก 14 คน รวมตัวกันสืบสานงานหัตถกรรมทอผ้าด้วยมือ และเพื่อร่วมกันหาแนวทางพัฒนาคุณภาพเส้นไหมลดตายและสีเส้นรวมทั้งการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ให้สอดคล้องกับคามนิยม มีการสาธิตกรรมวิธีการทอผ้าให้นักท่องเที่ยวชม ตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมเส้นด้าย จนถึงขั้นตอนการทอผ้า (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ, ม.ป.ป)

4.2.2.3 วัดและสำนักสงฆ์

(1) วัดท้ายยอ

วัดท้ายยอตั้งอยู่ที่ หมู่ 8 บ้านท้ายเสา อยู่ในสังกัดคณะสงฆ์ธรรมยุติ เป็นวัดเก่าแก่ของตำบลเกาะยอ ได้รับการประกาศให้เป็นวัดเมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2311 เดิมมีนามว่า “วัดคงคาดี” ชาวบ้านเรียกกันว่า “วัดท้ายเสา” ซึ่งเป็นวัดโบราณที่มีสถาปัตยกรรมล้ำค่า ควรค่าแก่การอนุรักษ์หวงแหน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “กุฏิแบบเรือนไทยปั้นหยา” อายุกว่า 200 ปี หลังคาใช้กระเบื้องดินเผาเกาะยอ จุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์คือ เสาเรือนกุฏิจะไม่ฝังลงดิน แต่จะตั้งอยู่บนดิน เสาซึ่งเป็นที่รองรับเสา ลักษณะดังกล่าวเป็นเอกลักษณ์ของชาวภาคใต้เท่านั้น

นอกจากนี้วัดท้ายยอยังมีโบราณสถานและโบราณวัตถุที่ควรค่าแก่การศึกษาและเรียนรู้ อาทิ บ่อน้ำโบราณ สระน้ำโบราณ โรงเรือพระ สถูป หอระฆังที่สวยงาม และมีร่องรอยของท่าเรือโบราณซึ่งเคยเป็นศูนย์กลางการคมนาคมของชาวตำบลเกาะยอ ด้านหลังของวัดเป็นที่ตั้งของเขาเพชร หรือเขาวิหาร ซึ่งประดิษฐานเจดีย์กลมเดี่ยวทรงลังกาที่ตั้งงาม มีทางขึ้นเป็นขั้นบันไดดินทุบมีทางขึ้นเจดีย์ 3 ด้าน ด้านข้าง 2 ด้านและด้านหลัง 1 ด้าน เจดีย์สร้างขึ้นด้วยอิฐดินเผาของเกาะยอ ฉาบด้วยปูนรูปทรงเจดีย์เป็นแบบที่นิยมสร้างกันในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยรัชกาลที่ 4 (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ, ม.ป.ป ; ภาณุ ธรรมสุวรรณและทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม, 2530 : 4 ; ปัน เพชรมณี, สัมภาษณ์เมื่อ 5 กันยายน 2545)

(2) วัดโคกเปี้ยว

วัดโคกเปี้ยวตั้งอยู่ที่หมู่ 5 บ้านท่าไทร สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2425 เดิมวัดโคกเปี้ยวมีชื่อว่า “วัดโคกขี้เปี้ยว” ต่อมาสมเด็จพระมหาสมณเจ้าตั้งชื่อเป็น “วัดคงคามัชฌิมาประดิษฐ์” ซึ่งยังไม่เป็นที่ยอมรับของชาวตำบลเกาะยอ จึงได้ตั้งชื่อใหม่ว่า “วัดโคกเปี้ยว” มีพระพุทธรูปประทับยืนเนื้อสัมฤทธิ์ที่ชาวบ้านเรียกว่า “พ่อแก่” ภายในวัดยังมีต้นละมุดที่มีอายุเกือบ 100 ปีอยู่ด้วย (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ, ม.ป.ป ; ภาณุ ธรรมสุวรรณและทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม, 2530 : 4 ; ปัน เพชรมณี, สัมภาษณ์เมื่อ 5 กันยายน 2545)

(3) วัดแหลมพ้อ

วัดแหลมพ้อมตั้งอยู่ที่หมู่ 4 บ้านสวนทุเรียน สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีเนื้อที่ทั้งหมด 17 ไร่ 6 ตารางวา สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2360 พื้นที่บริเวณวัดมีลักษณะเป็นแหลมที่ยื่นออกไปในทะเลสาบ มีต้นพ้อมจำนวนมาก จึงมีการตั้งชื่อวัดว่า “วัดแหลมพ้อม” (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ, ม.ป.ป ; ภาณุ ธรรมสุวรรณและทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม, 2530 : 4 ; ปั้น เพชรมณี, สัมภาษณ์เมื่อ 5 กันยายน 2545)

(4) วัดเขาบ่อ

วัดเขาบ่อตั้งอยู่ที่หมู่ 1 บ้านอ่าวทราย พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบลุ่มอยู่ริมทะเล มีอุโบสถกว้าง 10 เมตร ยาว 14 เมตร โครงสร้างก่ออิฐ ถือปูน เดิมมีชื่อว่า “วัดศาลาบ่อ” สร้างขึ้นเมื่อ วันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2477 มีหินรูปช้างที่ชาวบ้านเชื่อว่าศักดิ์สิทธิ์ให้โชคลาภ ซึ่งความเชื่อในเรื่องนี้คือ แต่เดิมนั้นเป็นรูปจระเข้ซึ่งเกิดจากการแหงนเพื่อนำไปสร้างพระนอนที่วัดแหลมจาก ตำบล ปากรอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ซึ่งทำให้เกิดหินซึ่งมีลักษณะคล้ายจระเข้ ชาวตำบลเกาะยอจึงไปขอร้องหลวงพ่อศรีนิลซึ่งเป็นเจ้าอาวาสในขณะนั้นให้บอกปูนทับเป็นรูปอย่างอื่นเพราะมีความเชื่อว่าจะทำมาหากินไม่คล่อง เนื่องจากจระเข้จะกินปลาและสัตว์ทะเลหมด หรือกัดกินลูกหลานของตัวเอง ดังนั้นหลวงพ่อศรีนิลจึงให้ช่างบอกปูนตกแต่งเป็นรูปช้างที่หมอบครึ่งตัว มีขนาดเท่าตัวจริง

ส่วนเรื่องการให้โชคลาภนั้นปรากฏก่อนการสร้างสะพานติณสูลานนท์ ประมาณ 4-5 ปี โดยมีเด็กไปลูบช้างเล่นและปรากฏตัวเลขขึ้น แล้วจะนำตัวเลขนี้ไปซื้อหวย แต่กลัวโดนเพื่อนล้อจึงไม่ได้ซื้อ ปรากฏว่าหวยออกจริงๆ ชาวตำบลเกาะยอจึงเกิดความเชื่อในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ทางวัดจึงได้จัดให้มีการนำธูปเทียนไปไว้เพื่อไหว้ทำพิธีก่อนลูบช้างเพื่อหารายได้เข้าวัด (ภาณุ ธรรมสุวรรณและทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม, 2530 : 22 ; ปั้น เพชรมณี, สัมภาษณ์เมื่อ 5 กันยายน 2545)

(5) สำนักสงฆ์เขาภู

สำนักสงฆ์เขาภูตั้งอยู่บนยอดเขาภูในบริเวณหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 2 เป็นโบราณสถานซึ่งมีการก่อสร้างมานับร้อยๆ ปี เป็นที่ประดิษฐานสมเด็จพระเจ้าเกาะยอ ซึ่งตามตำนานบอกว่าสมเด็จพระเจ้าเกาะยอเป็นพระที่เดินทางมาจากอยุธยาพร้อม “สมเด็จพระเจ้าวัดพะโคะ” เพื่อมาเผยแผ่พุทธศาสนา และมาจำวัดที่เขาเพชร ทั้งสองท่านได้ตกลงกันว่าในตอนเย็นๆ จะก่อไฟส่งสัญญาณกัน ถ้าเห็นแสงไฟแสดงว่าแต่ละฝ่ายยังคงเป็นปกติอยู่ ต่อมาไฟของสมเด็จพระเจ้าเกาะยอหายไป ชาวตำบลเกาะยอจึงขึ้นไปดูปรากฏว่าไม่พบอะไรเลย จึงว่าสมเด็จพระเจ้าเกาะยอมรณภาพไปแล้ว จากนั้นมีผู้มีจิตศรัทธาได้สร้างเจดีย์ และรูปปั้นของสมเด็จพระเจ้าเกาะยอไว้บนยอดเขาภูเพื่อแสดงความ

เคารพต่อสมเด็จพระเจ้าเกะยอ โดยมีรูปปั้นอยู่ 4 ด้าน รูปที่ถือว่าเป็นตัวแทนของสมเด็จพระเจ้าเกะยอ คือ รูปที่หันหน้าไปทางทิศตะวันออก ต่อมามีการสร้างเจดีย์ครอบเจดีย์เดิม

ชาวตำบลเกะยอมีความเชื่อเคารพศรัทธาต่อสมเด็จพระเจ้าเกะยอมาก และยืนยันว่าได้เห็นด้วยตาของตัวเองว่า ในวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 6 ก่อนวันขึ้นเขากฎี 1 วันจะมีดวงไฟ 2 ดวงลอยมาจากสทิงหม้อดวงหนึ่งซึ่งเชื่อว่าเป็นของหลวงพ่อทวดวัดพะโคะ และอีกดวงลอยมาจากเจดีย์เขากฎี โดยจะมาพบกันที่กลางทะเล ดวงไฟทั้ง 2 ดวงจะเวียนรอบเจดีย์เขากฎี จากนั้นจะหายเข้าไปในเจดีย์

จากความเชื่อและเลื่อมใสศรัทธาในสมเด็จพระเจ้าเกะยอ ทำให้ชาวตำบลเกะยอได้มีประเพณีขึ้นเขากฎีกันในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 การกำหนดวันนี้นั้นไม่ทราบเหตุผลที่แท้จริง แต่สันนิษฐานว่า เพราะวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 เป็นวันดี ซึ่งก็คือ วันวิสาขบูชา โดยชาวตำบลเกะยอและชาวบ้านในตำบลใกล้เคียง รวมทั้งชาวตำบลเกะยอที่ไปอาศัยอยู่ที่อื่น จะกลับมายังเกะยอเพื่อมาทำบุญที่สำนักสงฆ์เขากฎี โดยชาวตำบลเกะยอจะนำภัตตาหารไปถวายพระสงฆ์ที่จำพรรษาอยู่บนสำนักสงฆ์ และมีการนำสิ่งของไปแก้มกับด้วย อาทิ ขนมโค หัวหมู ไก่ต้ม รวมทั้งการแก้มกับการจุดประทัดและการนำผ้าไปหมักรูปปั้นของสมเด็จพระเจ้าเกะยอ หลังจากประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและจะมีการสวดบังสุกุลให้กับบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว และมีการนำขวดใส่น้ำปักเทียนไว้ในขวดนำมาวางไว้หน้ารูปปั้นของสมเด็จพระเจ้าเกะยอ เพื่อทำน้ำมนต์และนำไปบูชาและรักษาอาการเจ็บป่วย (ภานุ ธรรมสุวรรณและทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม, 2530 : 4 ; ปั้น เพชรมณี, สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2545)

4.2.2.4 บ้านโบราณ

บ้านโบราณตั้งอยู่ที่หมู่ 4 บ้านสวนเรียน มีลักษณะการก่อสร้างเป็นเรือนไทยภาคใต้แบบเครื่องสับ หลังคาทรงปั้นหยา หลังคาหน้าจั่ว และยังมีมีการก่อสร้างโดยได้รับอิทธิพลแบบสถาปัตยกรรมจีนอีกด้วย ตัวเรือนสร้างด้วยไม้เนื้อแข็งหาได้ยาก ไม่นิยมมีลวดลายประดับตกแต่ง จะมีบ้างในบริเวณชายคาและช่องลม หลังคานิยมมุงด้วยกระเบื้องดินเผา ตัวเรือนไม่นิยมทาสี โดยจะคงลักษณะของสีเนื้อไม้ธรรมชาติ เสาด้านในไม่ฝังดิน ในหมู่ที่ 4 นี้มีบ้านโบราณอีกหลายหลังที่ยังคงสวยงามและคงสภาพที่ดีอยู่ (องค์การบริหารส่วนตำบลเกะยอ, ม.ป.ป; ปั้น เพชรมณี, สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2545)

4.2.2.5 ตลาดขายสินค้าพื้นเมือง

ตลาดขายสินค้าพื้นเมืองตั้งอยู่ที่หมู่ 3 บ้านนอก และที่หมู่ 4 บ้านสวนเรียน เป็นแหล่งรวมสินค้าพื้นเมืองของเกาะยอและผลิตภัณฑ์จากตำบลใกล้เคียงตามโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ของรัฐบาล จำหน่ายสินค้าประเภทต่างๆ เช่น ผ้าทอเกาะยอ ของที่ระลึก ยาสาหร่ายผมนาง อาหารพื้นเมืองเกาะยอ เสื้อผ้า และผลไม้ที่ขึ้นชื่อของเกาะยอ เช่น ละมุด ขนุนจำปาตะมะพร้าวน้ำหอม สำหรับตลาดขายสินค้าพื้นเมืองที่หมู่ 4 ซึ่งเรียกกันว่า “ตลาดวัดแหลมพ้อ” จะคึกคักมากเป็นพิเศษในวันพฤหัสบดี เนื่องจากเป็นวันนัด (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ, ม.ป.ป.)

4.2.2.6 ศาลเจ้าไต้กัง

ศาลเจ้าไต้กังตั้งอยู่ที่หมู่ 7 บ้านป่าโหนด สร้างขึ้นในสมัยพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ซึ่งในสมัยนั้นชนชาติจีนเข้ามาค้าขายกับคนไทยเป็นจำนวนมาก ส่วนหนึ่งได้ตั้งรกรากสืบเชื้อสายในเกาะยอ และได้สร้างศาลเจ้าไต้กังเพื่อเป็นที่สักการะบูชาบรรพชน มีการซ่อมแซมหลายครั้งจนกระทั่งปี พ.ศ. 2500 ได้สร้างศาลครอบของเก่าที่ชำรุดให้ชาวตำบลเกาะยอได้กราบไหว้ตราบจนทุกวันนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ, ม.ป.ป. ; บั๊น เพชรมณี, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2545)

4.2.2.7 ข้าวยาบายอป่าหนู

ข้าวยาบายอป่าหนู ตั้งอยู่ที่หมู่ 3 บ้านนอก ตรงปากทางตลาดขายของพื้นเมือง มีความพิเศษตรงข้าวที่หุงด้วยน้ำบายอ มีส่วนผสมของมะพร้าวคั่ว กุ้งแห้งป่น พริกป่น ผักพื้นบ้านได้แก่ ใบชะพลู ใบพะยอม ใบมะกรูด ตะไคร้ ยอดชะยะ ยอดมะม่วงหิมพานต์ ยอดขี้หนอน ถั่วพู ถั่วฝักยาว ปลีกกล้วย ซึ่งล้วนแล้วแต่มีคุณค่าทางโภชนาการ แล้วราดด้วยน้ำเคย ข้าวยาบายอป่าหนูเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปเพราะขายมาแล้วประมาณ 10 ปี (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ, ม.ป.ป. ; ข้อมูลจากการสัมภาษณ์)

4.2.3 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4.2.3.1 สวนสมรม

สวนสมรมตั้งอยู่ที่หมู่ 6 บ้านโนนบ้าน สวนสมรมเป็นภาษาถิ่นใต้ หมายถึง สวนที่ปลูกพืชหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน หรืออาจเรียกว่าสวนเกษตรแบบผสมผสาน ผลไม้เกาะยอได้แก่ สวา (ละมุด) เงาะ ลองกอง ขนุนจำปาตะมะพร้าว ทุเรียน ส้มโอ มะพร้าว น้ำหอม สวนสมรมที่ประสบความสำเร็จด้านการทำเกษตรชีวภาพจนเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป และเปิดให้นักท่องเที่ยวได้เที่ยวชมคือสวนสมรมของลุงไพจิตร ปรีดวงศ์ ซึ่งมีพื้นที่ 24 ไร่ เน้นการปลูกโดยใช้ปุ๋ยชีวภาพแบบเกษตรกรรม

ชาติ ซึ่งไม่ใช่สารเคมี มีการให้ความรู้เกี่ยวกับเกษตรชีวภาพ และสาธิตการทำปุ๋ยสกัดชีวภาพ (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ. ม.ป.ป ; สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา, ม.ป.ป)

4.2.3.2 สวนจำปาตะขูนุ่น

สวนจำปาตะขูนุ่นตั้งอยู่ที่หมู่ 7 บ้านป่าโหนด จำปาตะขูนุ่นเป็นผลไม้ที่มีถิ่นกำเนิดในตำบลเกาะยอ ตระกูลเดียวกับจำปาดะบ้านและขนุน มีลักษณะพิเศษคือผลเหมือนขนุนแต่มีรสชาติเหมือนจำปาดะ มีการสาธิตการสาน "โคระ" ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านใช้สำหรับห่อจำปาตะขูนุ่น เพื่อป้องกันแมลงทำลาย (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ. ม.ป.ป ; สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา, ม.ป.ป)

4.2.3.3 สวนละมุด

สวนละมุดตั้งอยู่ที่หมู่ 7 บ้านป่าโหนด ซึ่งปลูกมาเป็นเวลาช้านาน สันนิษฐานกันว่าปลูกตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ละมุดเกาะยอบางต้นมีอายุถึง 100 ปี (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ. ม.ป.ป ; สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา, ม.ป.ป)

4.2.3.4 กระชังเลี้ยงปลาและไชนิ่งไชนอน

จุดชมกระชังเลี้ยงปลาและไชนิ่งไชนอนตั้งอยู่ที่หมู่ 7 บ้านป่าโหนด นักท่องเที่ยวสามารถนั่งเรือหางยาวชมวิถีชีวิตของชาวประมงเกาะยอ ไม่ว่าจะเป็นการชมการให้อาหารปลา กระพงในกระชัง การสาธิตการจับปลาโดยใช้ไชนิ่ง ไชนอน โพงพาง (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ. ม.ป.ป ; สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา, ม.ป.ป)

แหล่งท่องเที่ยวดังที่ได้กล่าวไปแล้วปรากฏอยู่ตามจุดต่างๆ ของเกาะยอ ตามภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเกาะยอ

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ (ม.ป.ป)

4.2.4 ประเพณีที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม

4.2.4.1 ประเพณีแห่ผ้าขึ้นเขากุฎิ

ประเพณีแห่ผ้าขึ้นกุฎิจัดขึ้นในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ของทุกปี โดยชาวเกาะยอและตำบลใกล้เคียง พร้อมใจกันขึ้นไปบนสำนักสงฆ์เขากุฎิ เพื่อร่วมกันแห่ผ้าขึ้นไปห่มเจดีย์และรูปปั้นของสมเด็จพระเจ้าเกาะยอ โดยมีการทำบุญและประกอบพิธีกรรมทางศาสนา (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ , ม.ป.ป. ; ปั้น เพชรมณี, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2545)

4.2.4.2 ประเพณีลอยแพ

ประเพณีลอยแพจัดขึ้นในเดือนห้า มีการประกอบพิธีบริเวณต้นหว้าที่มีอายุยาวนานกว่าร้อยปี โดยนำหยวกกล้วยมาต่อเป็นแพและนำเสื่อมาประดิษฐ์เป็นรูปเรือสำเภา ปั้นรูปนายสำเภาไว้ 1 คน ชาวบ้านจะร่วมกันใส่ข้าวสาร พริก เกลือ เงิน และของจำเป็นต่างๆ รวมถึงเล็บ ผมไว้ในเรือ จากนั้นก็เขียนชื่อคนที่ตายแล้วในแพ แล้วนิมนต์พระสงฆ์มาทำพิธีสวด หลังจากนั้นก็จะเผาชื่อทั้งหมด เมื่อพระสวดจบแล้วก็จะลอยแพลงสู่ทะเล (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ , ม.ป.ป. ; ปั้น เพชรมณี, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2545)

4.2.4.3 ประเพณีชักพระหรือลากพระ

ประเพณีชักพระหรือลากพระเป็นประเพณีที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 หลังวันออกพรรษาแล้ว มีการทำบุญถวายอาหารแก่พระสงฆ์ และตกแต่งเรือพระ มีการประกวดแข่งขันเรือพระ ในสมัยก่อนที่ยังไม่มีสะพานติณสูลานนท์ก็จะใช้วิธีลากพระทางน้ำ โดยแห่เรือพระไปตามทะเลสาบ แต่ในปัจจุบันใช้รถแทนเรือเนื่องจากสะดวกกว่า ประเพณีลากพระเป็นประเพณีที่สนุกสนาน ชาวบ้านจะมาชุมนุมกันเพื่อร่วมทำพิธีทางศาสนา และมีกิจกรรมสนุกสนานร่วมกัน (ปั้น เพชรมณี, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2545)

4.2.4.4 ประเพณีการทำบุญวันสารทเดือนสิบ

ประเพณีการทำบุญวันสารทเดือนสิบหรือเรียกว่าการชิงเปรต เพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้บรรดาญาติและเพื่อนที่ล่วงลับไปแล้ว โดยนำอาหารไปถวายพระและตั้งร้านเปรต มีการชุมนุมตักบาตรกัน 2 ครั้ง ในวันแรม 1 ค่ำ และวันแรม 15 ค่ำ เดือน 10 มีการละเล่น และงานรื่นเริงและการแข่งขันเรือพาย ซึ่งจัดขึ้นที่ท่าหน้าวัดไคว้ตหนึ่ง ใน 4 วัดของเกาะยอ โดยจะหมุนเวียนกันไปทุกปี (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ , ม.ป.ป. ; ปั้น เพชรมณี, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2545)

4.3 ผลการสร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

4.3.1 ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลทั้งข้อมูลปฐมภูมิจากการพูดคุยสอบถามนักวิชาการ และค้นคว้าเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอนุรักษ์และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแล้ว ผู้วิจัยได้ออกแบบปัจจัยโดยการดัดแปลงจากปัจจัยที่ใช้ในการบ่งชี้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจิตศักดิ์ พุฒจรรย์ (2543) เพื่อให้เหมาะสมกับการนำมาใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 29 ปัจจัย โดยมีปัจจัยข้อที่ดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คือ ปัจจัยข้อที่ 2 3 4 และ 7 ซึ่งแทนปัจจัยของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ความเปราะบางด้านสิ่งแวดล้อม ความคงทนของดินและพืชคลุมดิน โดยแบ่งตามองค์ประกอบในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 4 ด้านได้แก่

4.3.1.1 องค์ประกอบด้านพื้นที่

- (1) ความมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและดึงดูดใจ
- (2) ความหลากหลายของศิลปกรรม
- (3) ความหลากหลายของกิจกรรมทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต
- (4) ประเพณีที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม
- (5) ความสามารถในการรับการเปลี่ยนแปลงต่อระบบนิเวศและวัฒนธรรม
- (6) ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
- (7) วัฒนธรรมทางการเกษตร
- (8) ปริมาณและความปลอดภัยของน้ำใช้
- (9) สภาพพื้นที่
- (10) เนื้อที่ในการประกอบกิจกรรม

4.3.1.2 องค์ประกอบด้านการจัดการ

- (11) การจัดการขยะ
- (12) การจัดการคุณภาพเสียง
- (13) การจัดการคุณภาพน้ำ
- (14) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะกับพื้นที่
- (15) การจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน
- (16) การจัดการพื้นที่ให้เหมาะสมกับประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

(17) ความคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity)

(18) มาตรการในการเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

(19) คุณภาพในการให้บริการ

4.3.1.3 องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ

(20) ประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้

(21) รูปแบบและวิธีการสื่อความหมาย

(22) เนื้อหาความรู้ประกอบการสื่อความหมาย

(23) ความหลากหลายของกิจกรรมในพื้นที่

(24) ความเหมาะสมหรือเอื้ออำนวยต่อกระบวนการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และวางแผนทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

4.3.1.4 องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม

(25) ประโยชน์ต่อชุมชนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

(26) ผลประโยชน์ต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจ

(27) โอกาสในการสนับสนุนด้านพัฒนาจากองค์กรของรัฐและเอกชน

(28) การยอมรับและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

(29) ความตระหนักต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนและนักท่องเที่ยวเอง

4.3.2 เกณฑ์ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

หลังจากได้ปัจจัยในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แล้ว ผู้วิจัยได้ออกแบบเกณฑ์ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว และได้ผ่านการตรวจสอบโดยนักวิชาการที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ อาจารย์สถาพร ศรีสังข์จั้ง นักวิชาการประจำสถาบันทักษิณคดีศึกษา และอาจารย์จิตศักดิ์ พุฒจรรย์ อาจารย์ประจำสาขาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ซึ่งในแต่ละปัจจัยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) ความมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและดึงดูดใจ

มีสิ่งดึงดูดที่ไม่มีในที่อื่น

มีศักยภาพสูง

มีสิ่งดึงดูดที่สามารถพบเห็นได้ในที่อื่นได้บ้าง แต่ยังจัดว่าหายาก

มีศักยภาพปานกลาง

มีสิ่งดึงดูดที่สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปในที่อื่น

มีศักยภาพต่ำ

(2) ความหลากหลายของศิลปกรรม

มีชนิดของศิลปกรรมมากกว่า 10 ประเภทของศิลปกรรมทั้งหมด	มีศักยภาพสูง
มีชนิดของศิลปกรรม 6 – 10 ประเภทของศิลปกรรมทั้งหมด	มีศักยภาพปานกลาง
มีชนิดของศิลปกรรม 0 – 5 ประเภทของศิลปกรรมทั้งหมด	มีศักยภาพต่ำ

(3) ความหลากหลายของกิจกรรมทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต

มีกิจกรรมทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตครบทุกประเภท	มีศักยภาพสูง
มีกิจกรรมทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต 3 – 4 ประเภท	มีศักยภาพปานกลาง
มีกิจกรรมทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต 0 – 2 ประเภท	มีศักยภาพต่ำ

(4) ประเพณีที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม

มีประเพณีที่ไม่มีในที่อื่น	มีศักยภาพสูง
มีประเพณีที่สามารถพบเห็นได้ในที่อื่นได้บ้าง แต่ก็ยังจัดว่าหายาก	มีศักยภาพปานกลาง
มีเพียงประเพณีที่สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปในที่อื่น	มีศักยภาพต่ำ

(5) ความสามารถในการรับการเปลี่ยนแปลงต่อระบบนิเวศและวัฒนธรรม

ภายหลังจากการท่องเที่ยว ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อระบบนิเวศและวัฒนธรรมชุมชนหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก	มีศักยภาพสูง
ภายหลังจากการท่องเที่ยว เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อระบบนิเวศและวัฒนธรรมชุมชนปานกลาง	มีศักยภาพปานกลาง
ภายหลังจากการท่องเที่ยว เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อระบบนิเวศและวัฒนธรรมชุมชนมาก	มีศักยภาพต่ำ

(6) ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

สภาพอากาศ

สภาพอากาศดีมาก อากาศสดใสแม้ว่าจะมีฝนตกบ้าง แต่ก็ไม่เป็นอุปสรรคในการเที่ยว สามารถเที่ยวได้ทั้งปี	ได้ 3 คะแนน
สภาพอากาศดีพอสมควร อาจมีเพียงบางช่วงเวลาที่สภาพอากาศไม่ดีจนไม่สามารถเที่ยวได้ โดยเที่ยวได้ปีละ 8 – 11 เดือน	ได้ 2 คะแนน
สภาพอากาศไม่ค่อยดี อาจมีฝนตกหนักหรือคลื่นลมแรงจนสามารถเข้าไปเที่ยวได้เพียงปีละ 1 – 7 เดือน	ได้ 1 คะแนน

พิจารณาร่วมกับ

สภาพถนน

เป็นถนนลาดยางหรือคอนกรีตตลอดทาง	ได้ 3 คะแนน
---------------------------------	-------------

เป็นถนนลาดยางหรือคอนกรีตในบางช่วงหรือเป็นดินอัดแน่น
เป็นถนนลูกรังมีฝุ่นมากหรือเวลาฝนตกเป็นโคลนนํ้าท่วมขัง

ได้ 2 คะแนน

ได้ 1 คะแนน

พิจารณาร่วมกับ

ระยะทาง

ระยะทางที่ใช้ในการเข้าถึงไม่เกิน 1 กม. จากถนนใหญ่

ได้ 3 คะแนน

ระยะทางที่ใช้ในการเข้าถึง 1 – 5 กม. จากถนนใหญ่

ได้ 2 คะแนน

ระยะทางที่ใช้ในการเข้าถึงมากกว่า 5 กม. จากถนนใหญ่

ได้ 1 คะแนน

นำคะแนนของทั้ง 3 องค์ประกอบมาคิดค่าเฉลี่ย

คะแนนเฉลี่ยได้ 3 คะแนน

มีศักยภาพสูง

คะแนนเฉลี่ยได้ 2 – 2.99 คะแนน

มีศักยภาพปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยได้ 1 – 1.99 คะแนน

มีศักยภาพต่ำ

(7) วัฒนธรรมทางการเกษตร

มากกว่า 70% ของพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมดใช้วิธีการปลูก

โดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม

มีศักยภาพสูง

50 – 70% ของพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมดใช้วิธีการปลูก

โดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม

มีศักยภาพปานกลาง

น้อยกว่า 50% ของพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมดใช้วิธีการปลูก

โดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม

มีศักยภาพต่ำ

(8) ปริมาณและความปลอดภัยของน้ำใช้

พิจารณาจากองค์ประกอบต่อไปนี้

1. น้ำใช้มีความพอเพียงสำหรับรองรับการขยายตัวจากการท่องเที่ยวในอนาคต

2. น้ำใช้มีความสะอาดปลอดภัยมาก

มีองค์ประกอบครบทั้ง 2 ข้อ

มีศักยภาพสูง

มีองค์ประกอบเพียงข้อใดข้อหนึ่ง

มีศักยภาพปานกลาง

ไม่มีองค์ประกอบข้อใดเลย

มีศักยภาพต่ำ

(9) สภาพพื้นที่

พิจารณาองค์ประกอบในแต่ละด้านต่อไปนี้

ด้านความสะอาด

สะอาดมาก

ได้ 3 คะแนน

สะอาดปานกลาง ได้ 2 คะแนน

สะอาดน้อย ได้ 1 คะแนน

ด้านความสวยงาม

สวยงามมาก ได้ 3 คะแนน

สวยงามปานกลาง ได้ 2 คะแนน

สวยงามน้อย ได้ 1 คะแนน

นำคะแนนของทั้ง 2 เกณฑ์มาคิดค่าเฉลี่ยเพื่อให้ได้ค่าคะแนนเฉลี่ย

คะแนนเฉลี่ยได้ 3 คะแนน มีศักยภาพสูง

คะแนนเฉลี่ยได้ 2 – 2.99 คะแนน มีศักยภาพปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยได้ 1 – 1.99 คะแนน มีศักยภาพต่ำ

(10) เนื้อที่ในการประกอบกิจกรรม

เนื้อที่พอเพียงต่อการรองรับการขยายตัวในอนาคต มีศักยภาพสูง

เนื้อที่พอเพียงต่อการประกอบกิจกรรมในปัจจุบันเท่านั้น มีศักยภาพปานกลาง

เนื้อที่ไม่พอเพียงต่อการประกอบกิจกรรม มีศักยภาพต่ำ

(11) การจัดการขยะ

พิจารณาองค์ประกอบต่อไปนี้

1. มีจำนวนถังขยะพอเพียง
2. สีของถังขยะมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม
3. วัสดุของถังขยะมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม
4. การจัดวางถังขยะมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม
5. มีระบบการจัดเก็บและกำจัดขยะที่เหมาะสม

มีองค์ประกอบครบทั้ง 5 ข้อ มีศักยภาพสูง

มีองค์ประกอบ 3 – 4 ข้อ มีศักยภาพปานกลาง

ไม่มีองค์ประกอบข้อใดเลยหรือมีองค์ประกอบ 1 – 2 ข้อ มีศักยภาพต่ำ

(12) การจัดการคุณภาพเสียง

พิจารณาองค์ประกอบต่อไปนี้

1. มีป้ายเตือนการใช้เสียงให้เหมาะสมกับพื้นที่
2. มีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำตักเตือนเรื่องการใช้เสียง

มีองค์ประกอบครบทั้ง 2 ข้อ มีศักยภาพสูง

มีองค์ประกอบเพียงข้อใดข้อหนึ่ง	มีศักยภาพปานกลาง
ไม่มีองค์ประกอบข้อใดเลย	มีศักยภาพต่ำ

(13) การจัดการคุณภาพน้ำ

พิจารณาองค์ประกอบต่อไปนี้

1. มีระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบจัดการน้ำเสียอื่นๆ
2. มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างต่อเนื่อง
3. มีคูระบายน้ำเสียหรือสถานที่ทิ้งน้ำเสียที่ถูกต้องลักษณะ

มีองค์ประกอบครบทั้ง 3 ข้อ	มีศักยภาพสูง
---------------------------	--------------

มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีศักยภาพปานกลาง
--------------------	------------------

ไม่มีองค์ประกอบข้อใดเลย หรือมีองค์ประกอบเพียงข้อใดข้อหนึ่ง	มีศักยภาพต่ำ
--	--------------

(14) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับพื้นที่

พิจารณาองค์ประกอบต่อไปนี้

1. ศาลาที่พักมีจำนวนเพียงพอ
2. ห้องน้ำมีจำนวนเพียงพอ
3. ศาลาที่พักมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม
4. ห้องน้ำมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม

มีองค์ประกอบครบทุกข้อ	มีศักยภาพสูง
-----------------------	--------------

มีองค์ประกอบ 2 – 3 ข้อ	มีศักยภาพปานกลาง
------------------------	------------------

ไม่มีองค์ประกอบข้อใดเลย หรือมีองค์ประกอบเพียงข้อใดข้อหนึ่ง	มีศักยภาพต่ำ
--	--------------

(15) การจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน

พิจารณาองค์ประกอบต่อไปนี้

1. มีจำนวนเจ้าหน้าที่ (เจ้าหน้าที่ตำรวจ, เจ้าหน้าที่กู้ภัย) ต่อนักท่องเที่ยวเพียงพอ
2. มีรพพยาบาล สถานพยาบาลเพียงพอ หรือสามารถจัดหาจากสถานที่ใกล้เคียงได้อย่างมีประสิทธิภาพทันเวลาที่
3. อุปกรณ์ดับเพลิงพอเพียง หรือสามารถจัดหาจากสถานที่ใกล้เคียงได้อย่างมีประสิทธิภาพทันเวลาที่

มีองค์ประกอบครบทุกข้อ	มีศักยภาพสูง
-----------------------	--------------

มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีศักยภาพปานกลาง
--------------------	------------------

ไม่มีองค์ประกอบข้อใดเลย หรือมีองค์ประกอบเพียงข้อใดข้อหนึ่ง มีศักยภาพต่ำ

(16) การจัดการพื้นที่ให้เหมาะสมกับประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

พิจารณาองค์ประกอบต่อไปนี้

1. มีการจัดป้ายแนะนำกิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่และประเภทของแหล่งท่องเที่ยว
2. มีการจัดป้ายข้อควรปฏิบัติ ป้ายข้อห้ามที่เหมาะสมกับพื้นที่และประเภทของแหล่งท่องเที่ยว
3. มีการวางผังพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระเบียบ

มีองค์ประกอบครบทุกข้อ

มีศักยภาพสูง

มีองค์ประกอบ 2 ข้อ

มีศักยภาพปานกลาง

ไม่มีองค์ประกอบข้อใดเลย หรือมีองค์ประกอบเพียงข้อใดข้อหนึ่ง

มีศักยภาพต่ำ

(17) ความคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity)

พิจารณาองค์ประกอบต่อไปนี้

1. มีมาตรการในการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวและกิจกรรมอันเหมาะสมกับขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกโดยคำนึงถึงด้านกายภาพ
2. มีมาตรการในการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวและกิจกรรมอันเหมาะสมกับขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกโดยคำนึงถึงด้านสังคม
3. มีมาตรการในการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวและกิจกรรมอันเหมาะสมกับขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกโดยคำนึงถึงด้านวัฒนธรรม
4. มีมาตรการในการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวและกิจกรรมอันเหมาะสมกับขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกโดยคำนึงถึงด้านนิเวศวิทยา

มีมาตรการครบทุกด้าน

มีศักยภาพสูง

มีมาตรการ 2 ถึง 3 ด้าน

มีศักยภาพปานกลาง

ไม่มีมาตรการด้านใดเลย หรือมีมาตรการเพียงด้านใดด้านหนึ่ง

มีศักยภาพต่ำ

(18) มาตรการในการเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

พิจารณาองค์ประกอบต่อไปนี้

1. มีมาตรการในการป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ
2. มีมาตรการในอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. มีการศึกษาผลของกิจกรรมการท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยวว่ามีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือไม่อย่างไร

มีองค์ประกอบครบทุกข้อ

มีศักยภาพสูง

มีองค์ประกอบ 2 ข้อ

มีศักยภาพปานกลาง

ไม่มีองค์ประกอบข้อใด หรือมีองค์ประกอบเพียงข้อใดข้อหนึ่ง

มีศักยภาพต่ำ

(19) คุณภาพในการให้บริการ

พิจารณาองค์ประกอบในแต่ละด้านต่อไปนี้

ความครบถ้วนในการให้บริการข้อมูลข่าวสาร

1. มีความครบถ้วนในการให้บริการข้อมูลข่าวสารมาก ได้ 3 คะแนน
2. มีความครบถ้วนในการให้บริการข้อมูลข่าวสารปานกลาง ได้ 2 คะแนน
3. มีความครบถ้วนในการให้บริการข้อมูลข่าวสารน้อย ได้ 1 คะแนน

การสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวของเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

1. เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีการสร้างความประทับใจ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักท่องเที่ยวมาก ได้ 3 คะแนน
2. เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีการสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวปานกลาง ได้ 2 คะแนน
3. เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีการสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวน้อย ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ได้ 1 คะแนน

นำคะแนนของทั้ง 2 องค์ประกอบมาคิดค่าเฉลี่ยเพื่อให้ได้คะแนนเฉลี่ย

คะแนนเฉลี่ยได้ 3 คะแนน

มีศักยภาพสูง

คะแนนเฉลี่ยได้ 2 – 2.99 คะแนน

มีศักยภาพปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยได้ 1 – 1.99 คะแนน

มีศักยภาพต่ำ

(20) ประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้

มีประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้มาก

มีศักยภาพสูง

มีประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนปานกลาง	มีศักยภาพปานกลาง
มีประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนน้อย	มีศักยภาพน้อย

(21) รูปแบบและวิธีการสื่อความหมาย

พิจารณาองค์ประกอบต่อไปนี้

1. มีการจัดป้ายสื่อความหมาย
2. มีการจัดมัคคุเทศก์ท้องถิ่น
3. มีการปฐมนิเทศนักท่องเที่ยวก่อนเข้าชม

มีองค์ประกอบครบทุกข้อ	มีศักยภาพสูง
มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีศักยภาพปานกลาง
ไม่มีองค์ประกอบข้อใดเลย หรือมีองค์ประกอบเพียงข้อใดข้อหนึ่ง	มีศักยภาพต่ำ

(22) เนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมาย

พิจารณาองค์ประกอบต่อไปนี้

ความน่าสนใจของเนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมาย

เนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมายมีความน่าสนใจมาก	ได้ 3 คะแนน
เนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมายมีความน่าสนใจปานกลาง	ได้ 2 คะแนน
เนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมายมีความน่าสนใจน้อย	ได้ 1 คะแนน

ความชัดเจนในเรื่องสีและขนาดของตัวอักษรของป้ายสื่อความหมาย

ป้ายสื่อความหมายมีความชัดเจนในเรื่องสีและขนาดของตัวอักษรมาก	ได้ 3 คะแนน
ป้ายสื่อความหมายมีความชัดเจนในเรื่องสีและขนาดของตัวอักษรปานกลาง	ได้ 2 คะแนน
ป้ายสื่อความหมายมีความชัดเจนในเรื่องสีและขนาดของตัวอักษรน้อย	ได้ 1 คะแนน

ความเข้าใจง่ายของเนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมาย

เนื้อหาที่มีความเข้าใจง่ายมาก	ได้ 3 คะแนน
เนื้อหาที่มีความเข้าใจง่ายปานกลาง	ได้ 2 คะแนน
เนื้อหาที่มีความเข้าใจง่ายน้อย	ได้ 1 คะแนน

นำคะแนนของทั้ง 3 องค์ประกอบมาคิดค่าเฉลี่ยเพื่อให้ได้ค่าคะแนนเฉลี่ย

คะแนนเฉลี่ยได้ 3 คะแนน	มีศักยภาพสูง
คะแนนเฉลี่ยได้ 2 – 2.99 คะแนน	มีศักยภาพปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยได้ 1 – 1.99 คะแนน	มีศักยภาพต่ำ

(23) ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่

พิจารณาองค์ประกอบต่อไปนี้

1. มีการท่องเที่ยวธรรมชาติ
2. มีการท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิต
3. มีการท่องเที่ยวเกษตร

มีองค์ประกอบครบทุกข้อ

มีศักยภาพสูง

มีองค์ประกอบ 2 ข้อ

มีศักยภาพปานกลาง

มีองค์ประกอบเพียงข้อใดข้อหนึ่ง

มีศักยภาพต่ำ

(24) ความเหมาะสมหรือเอื้ออำนวยต่อกระบวนการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และห่วงใยทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

มากกว่า 80% ของกิจกรรมทั้งหมดเอื้อต่อกระบวนการสร้างจิตสำนึก มีศักยภาพสูง

50 – 80% ของกิจกรรมทั้งหมดเอื้อต่อกระบวนการสร้างจิตสำนึก มีศักยภาพปานกลาง

น้อยกว่า 50% ของกิจกรรมทั้งหมดเอื้อต่อกระบวนการสร้างจิตสำนึก มีศักยภาพต่ำ

(25) ประโยชน์ต่อชุมชนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

ชุมชนได้รับประโยชน์จากการใช้พื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีส่วนช่วยส่งเสริมความสามารถในการควบคุมดูแลป้องกันผลกระทบด้านลบ หรือความเสื่อมโทรมของทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในชุมชน

มาก

มีศักยภาพสูง

น้อย

มีศักยภาพปานกลาง

น้อย

มีศักยภาพต่ำ

(26) ผลประโยชน์ต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจ

พิจารณาองค์ประกอบต่อไปนี้

1. คนในท้องถิ่นมีโอกาสในการทำงานมากขึ้น
2. ชุมชนมีโอกาสในการหารายได้จากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการท่องเที่ยว
3. ชุมชนมีการกระจายรายได้อย่างกว้างขวางขึ้น

มีองค์ประกอบครบทุกข้อ

มีศักยภาพสูง

มีองค์ประกอบ 2 ข้อ

มีศักยภาพปานกลาง

ไม่มีองค์ประกอบข้อใดเลย หรือมีองค์ประกอบเพียงข้อใดข้อหนึ่ง

มีศักยภาพต่ำ

(27) โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาจากองค์กรของรัฐและเอกชน

พิจารณาองค์ประกอบต่อไปนี้

1. ได้รับการสนับสนุนด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวจากองค์กรของรัฐ
2. ได้รับการสนับสนุนด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวจากองค์กรของเอกชน

มีองค์ประกอบครบทั้ง 2 ข้อ

มีศักยภาพสูง

มีองค์ประกอบ 1 ข้อ

มีศักยภาพปานกลาง

ไม่มีองค์ประกอบข้อใดเลย

มีศักยภาพต่ำ

(28) การยอมรับและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

พิจารณาองค์ประกอบต่อไปนี้

1. คนในชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด ตัดสินใจ และกำหนดแนวนโยบาย ตลอดจนแผนแม่บทในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอาณาเขตของชุมชนของตน
2. คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในวิธีการและแนวทางปฏิบัติในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
3. คนในชุมชนมีส่วนร่วมในด้านทำให้ความร่วมมือในการต้อนรับ และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

มีองค์ประกอบครบทุกข้อ

มีศักยภาพสูง

มีองค์ประกอบ 2 ข้อ

มีศักยภาพปานกลาง

ไม่มีองค์ประกอบข้อใดเลย หรือมีองค์ประกอบเพียงข้อใดข้อหนึ่ง

มีศักยภาพต่ำ

(29) ความรู้และความตระหนักต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนและ

นักท่องเที่ยว

ได้คะแนนจากแบบทดสอบความรู้และความตระหนัก 8 – 9 คะแนน

มีศักยภาพสูง

ได้คะแนนจากแบบทดสอบความรู้และความตระหนัก 4 – 7 คะแนน

มีศักยภาพปานกลาง

ได้คะแนนจากแบบทดสอบความรู้และความตระหนัก 0 – 3 คะแนน

มีศักยภาพต่ำ

4.4 ผลการเก็บข้อมูล

4.4.1 แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลสำหรับหาค่าศักยภาพสำหรับปัจจัยในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในแต่ละข้อ ด้วยวิธีการหลายแบบดังนี้

- (1) การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนทั้งข้อมูลด้านพื้นที่ และข้อมูลเกี่ยวกับคนในชุมชน
- (2) การสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะความเป็นอยู่ พฤติกรรม และความสัมพันธ์ของคนในชุมชน
- (3) การสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และความรู้ความตระหนักของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- (4) การสัมภาษณ์ชุมชนในพื้นที่ทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพื้นที่ คนในชุมชน และความสัมพันธ์ของคนในชุมชนในเรื่องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่
- (5) การสัมภาษณ์คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย และแนวทางในการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของพื้นที่
- (6) การสัมภาษณ์หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลในด้านต่างๆ ที่ต้องการทราบ เพื่อใช้ประกอบในการศึกษาค้นคว้าในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- (7) การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแต่ละแห่ง

ในปัจจุบันแต่ละข้อ สามารถหาค่าศักยภาพได้จากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกันไป ในบางข้อก็ยังสามารถหาได้โดยใช้เพียงการสังเกต แต่บางข้ออาจต้องใช้แหล่งข้อมูลอื่นๆ ควบคู่ไปด้วยสำหรับการหาค่าศักยภาพที่สมบูรณ์ ซึ่งรายละเอียดของแหล่งข้อมูลของปัจจัยในแต่ละข้อ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5

ตาราง 5 แหล่งที่มาของข้อมูลของแต่ละปัจจัยในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ข้อ	ปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	แหล่งที่มาของข้อมูล
1.	ความมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและดึงดูดใจ	ข้อมูลทุติยภูมิ และสอบถามชุมชนและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
2.	ความหลากหลายของศิลปกรรม	ข้อมูลทุติยภูมิ และสอบถามชุมชนและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
3.	ความหลากหลายของกิจกรรมทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต	ข้อมูลทุติยภูมิ และสอบถามชุมชนและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
4.	ประเพณีที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม	ข้อมูลทุติยภูมิ และสอบถามชุมชนและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
5.	ความสามารถในการรับการเปลี่ยนแปลงต่อระบบนิเวศและวัฒนธรรม	สอบถามชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ
6.	ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	ข้อมูลทุติยภูมิ และสอบถามชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ
7.	วัฒนธรรมทางการเกษตร	สอบถามเกษตรกรในพื้นที่และองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ
8.	ปริมาณและความปลอดภัยของน้ำใช้	สอบถามชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ
9.	สภาพพื้นที่	การสังเกต และสอบถามนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถาม
10.	เนื้อที่ในการประกอบกิจกรรม	สอบถามนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถาม และสอบถามเจ้าหน้าที่ในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง
11.	การจัดการขยะ	สอบถามนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถาม สอบถามชุมชนและองค์การบริหารส่วน
12.	การจัดการคุณภาพเสียง	การสังเกต และแบบสอบถามนักท่องเที่ยว
13.	การจัดการคุณภาพน้ำ	สอบถามชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ
14.	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะกับพื้นที่	การสังเกต และสอบถามนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถาม
15.	การจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน	สอบถามชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ
16.	การจัดการพื้นที่ให้เหมาะสมกับประเภทของแหล่งท่องเที่ยว	การสังเกต และสอบถามเจ้าหน้าที่ในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งและองค์การบริหารส่วนตำบล
17.	ความคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying capacity)	สอบถามเจ้าหน้าที่ในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งและองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ
18.	มาตรการในการเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม	สอบถามเจ้าหน้าที่ในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งและองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ
19.	คุณภาพในการให้บริการ	การสังเกต และสอบถามนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถาม

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	แหล่งที่มาของข้อมูล
20.	ประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้	สอบถามนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถาม
21.	รูปแบบและวิธีการสื่อความหมาย	การสังเกต และสอบถามนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถาม
22.	เนื้อหาความรู้ประกอบการสื่อความหมาย	การสังเกต และสอบถามนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถาม
23.	ความหลากหลายของกิจกรรมในพื้นที่	ข้อมูลทุติยภูมิ และสอบถามชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ
24.	ความเหมาะสมหรือเอื้ออำนวยต่อกระบวนการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และวางแผนทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม	การสังเกต และสอบถามชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ
25.	ประโยชน์ต่อชุมชนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม	สอบถามชุมชน เจ้าหน้าที่ในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งและองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ
26.	ผลประโยชน์ต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจ	สอบถามชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ
27.	โอกาสในการสนับสนุนด้านพัฒนาจากองค์กรของรัฐและเอกชน	สอบถามเจ้าหน้าที่ในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ
28.	การยอมรับและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น	สอบถามชุมชน เจ้าหน้าที่ในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ
29.	ความตระหนักต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนและนักท่องเที่ยว	ทดสอบความรู้และความตระหนักของนักท่องเที่ยวและชุมชนโดยแบบทดสอบความตระหนัก

ที่มา : จากการวิจัย

4.4.2 ผลสรุปข้อมูลจากแบบสอบถาม

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่ใช้แบบสอบถามในแต่ละจุดที่ได้กำหนดไว้ เพื่อใช้ในการจัดระดับศักยภาพในปีจ้จยที่ 4-12, 14, 19, 20-22 และปีจ้จยที่ 29 ผู้วิจัยได้รวบรวมและสรุปผลโดยใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺ for Windows เพื่อสรุปผลแบบสอบถามรวมทุกจุดท่องเที่ยวและสรุปผลแยกแต่ละจุดท่องเที่ยว โดยมีผลสรุปดังต่อไปนี้

4.4.2.1 ผลสรุปแบบสอบถามรวมทุกจุดท่องเที่ยว

ก. ผลสรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 200 คน พบว่า

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.5

นักท่องเที่ยวมีอายุเฉลี่ย 26.7 ปี โดยนักท่องเที่ยวมีอายุมากที่สุด 60 ปี และนักท่องเที่ยวมีอายุน้อยที่สุด 12 ปี

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษาคิดเป็นร้อยละ 40.5 รองลงมาประกอบอาชีพพนักงานธุรกิจเอกชน คิดเป็นร้อยละ 17.5

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวพบว่าส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ คิดเป็นร้อยละ 42 รองลงมาได้ระหว่าง 10,000 – 29,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26

ระดับการศึกษาสูงสุดของนักท่องเที่ยวพบว่าส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี ร้อยละ 37.5 รองลงมา มีระดับการศึกษาสูงสุดมัธยมต้น คิดเป็นร้อยละ 21

โดยมีรายละเอียดทั้งหมดแสดงดังตาราง 6

ตารางที่ 6 ผลสรุปข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทุกจุด

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	85	42.5
หญิง	115	57.5
รวม	200	100
อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
12 – 21 ปี	83	41.5
22 – 31 ปี	58	29
32 – 41 ปี	34	17
42 – 51 ปี	21	10.5
52 – 61 ปี	4	2
รวม	200	100

ตาราง 6 (ต่อ)

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	33	16.5
พนักงานธุรกิจเอกชน	35	17.5
แม่บ้าน	6	3
เกษตรกร	9	4.5
นักเรียน/นักศึกษา	81	40.5
กิจการส่วนตัว	27	13.5
อื่นๆ	9	4.5
รวม	200	100

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีรายได้	84	42
ต่ำกว่า 5,000 บาท	16	8
5,000 – 9,999 บาท	31	15.5
10,000 – 29,999 บาท	52	26
30,000 – 49,999 บาท	15	7.5
50,000 บาทขึ้นไป	2	1
รวม	200	100

ระดับการศึกษาสูงสุด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มัธยมต้น	42	21
มัธยมปลาย/ปวช.	38	19
อนุปริญญา/ปวส.	17	8.5
ปริญญาตรี	75	37.5
สูงกว่าปริญญาตรี	18	9
อื่นๆ	10	5
รวม	200	100

ข. ผลสรุปข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

จากข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 200 คน ในเรื่องต่างๆ ดังนี้ ความสะอาดของพื้นที่ ความสวยงามของพื้นที่ ความเพียงพอของเนื้อที่ในการประกอบกิจกรรม ความเพียงพอของถังขยะ ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของสีของถังขยะ ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของสีของถังขยะ ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของการจัดวางถังขยะ เจ้าหน้าที่ที่คอยแนะนำนักท่องเที่ยวใช้เสียง ความพอเพียงของศาลาที่พัก ความ

กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของศาลาที่พัก ความพอเพียงของห้องน้ำ ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของห้องน้ำ การให้บริการข้อมูลข่าวสารของเจ้าหน้าที่ การสร้างความประทับใจของเจ้าหน้าที่ ประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้ การจัดป้ายสื่อความหมาย การจัดมัคคุเทศก์ท้องถิ่น การปฐมนิเทศนักท่องเที่ยวก่อนเข้าชม ความน่าสนใจของเนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมาย ความชัดเจนในเรื่องสีและขนาดตัวอักษรของป้ายสื่อความหมาย ความเข้าใจง่ายของเนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมาย โดยมีรายละเอียดดังตาราง 7

ตาราง 7 ผลสรุปข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทุกจุด

ความสะอาดของพื้นที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มาก	94	47
ปานกลาง	97	48.5
น้อย	9	4.5
รวม	200	100
ความสวยงามของพื้นที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มาก	111	55.5
ปานกลาง	87	43.5
น้อย	2	1
รวม	200	100
ความเพียงพอของเนื้อหาในการประกอบกิจกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เพียงพอ	29	14.5
เพียงพอสำหรับปัจจุบันเท่านั้น	112	56
สามารถรองรับการขยายตัวในอนาคตได้	59	29.5
รวม	200	100

ตาราง 7 (ต่อ)

ความพอใจเพียงของถึงชยะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พอใจเพียง	89	44.5
ไม่พอใจเพียง	111	55.5
รวม	200	100
ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของสี่ของถึงชยะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลมกลืน	182	91
ไม่กลมกลืน	18	9
รวม	200	100
ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของวัสดุที่ใช้ของถึงชยะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลมกลืน	177	88.5
ไม่กลมกลืน	23	11.5
รวม	200	100
ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของการจัดวางถึงชยะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลมกลืน	179	89.5
ไม่กลมกลืน	21	10.5
รวม	200	100
เจ้าหน้าที่ที่คอยให้คำแนะนำตักเตือนเรื่องการใช้เสียง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มี	48	24
ไม่มี	152	76
รวม	200	100
ความเพียงพอของศาลาที่พัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พอใจเพียง	110	55
ไม่พอใจเพียง	90	45
รวม	200	100

ตาราง 7 (ต่อ)

ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของศาลาที่พัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลมกลืน	177	88.5
ไม่กลมกลืน	23	11.5
รวม	200	100
ความพอเพียงของห้องน้ำ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พอเพียง	114	57
ไม่พอเพียง	86	43
รวม	200	100
ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของห้องน้ำ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลมกลืน	153	76.5
ไม่กลมกลืน	47	23.5
รวม	200	100
การให้บริการข้อมูลข่าวสารของเจ้าหน้าที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มาก	49	24.5
ปานกลาง	103	51.5
น้อย	48	24
รวม	200	100
ความประทับใจที่มีต่อเจ้าหน้าที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มาก	57	28.5
ปานกลาง	114	57
น้อย	29	14.5
รวม	200	100
ประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มาก	106	53
ปานกลาง	89	44.5
น้อย	5	2.5
รวม	200	100
การจัดป้ายสื่อความหมาย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มี	193	96.5
ไม่มี	7	3.5
รวม	200	100

ตารางที่ 7 (ต่อ)

การจัดมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มี	59	29.5
ไม่มี	141	70.5
รวม	200	100
การปฐมนิเทศนักท่องเที่ยวก่อนเข้าชม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มี	54	27
ไม่มี	146	73
รวม	200	100
ความน่าสนใจของเนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมาย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มาก	77	38.5
ปานกลาง	114	57
น้อย	9	4.5
รวม	200	100
ความชัดเจนในเรื่องสีและขนาดของตัวอักษรของป้ายสื่อความหมาย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มาก	77	38.5
ปานกลาง	116	58
น้อย	7	3.5
รวม	200	100
ความเข้าใจง่ายของเนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมาย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มาก	78	39
ปานกลาง	119	59.5
น้อย	3	1.5
รวม	200	100

ค. ผลสรุปแบบทดสอบความรู้และความตระหนัก

จากการใช้แบบทดสอบความรู้และความตระหนักจำนวน 9 ข้อ กับนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 200 คน พบว่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.64 คะแนน คะแนนสูงสุด 9 คะแนน คะแนนต่ำสุด 3 คะแนน โดยมีรายละเอียดดังตาราง 8

ตาราง 8 ผลสรุปแบบทดสอบความรู้และความตระหนักของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทุกจุด

คะแนนความรู้และความตระหนัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3 คะแนน	2	1
4 คะแนน	5	2.5
5 คะแนน	8	4
6 คะแนน	15	7.5
7 คะแนน	43	21.5
8 คะแนน	73	36.5
9 คะแนน	54	27
รวม	200	100

จากค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงเกณฑ์คะแนนเป็น 3 ช่วง คือ ช่วง 8 – 9 คะแนน มีความรู้และความตระหนักสูง ช่วง 6 – 7 คะแนน มีความรู้และความตระหนักปานกลาง ช่วง 0 – 5 คะแนน มีความรู้และความตระหนักต่ำ โดยมีรายละเอียดดังตาราง 9

ตาราง 9 แสดงผลสรุปแบบทดสอบความรู้และความตระหนักของนักท่องเที่ยวแยกตามช่วงคะแนนของแหล่งท่องเที่ยวทุกจุด

คะแนนความรู้และความตระหนัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
8 – 9	127	63.5
6 – 7	58	29
0 – 5	15	7.5
รวม	200	100

4.2.2.2 ผลสรุปแบบสอบถามแยกแต่ละจุดท่องเที่ยว

ผลสรุปของแบบสอบถามแยกแต่ละจุดท่องเที่ยวได้แบ่งเป็น 5 จุดคือ สถาบันทักษิณคดีศึกษากลุ่มทอผ้าราชวัติ์ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ จุดท่องเที่ยวเกษตร วัด 4 แห่ง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก. ผลสรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- สถาบันทัศนคติศึกษา

จากข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่สถาบันทัศนคติศึกษาทั้งสิ้น 100 คน พบว่า

นักท่องเที่ยวนิยมเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57 นักท่องเที่ยวมีอายุเฉลี่ย 25.34 ปี โดยนักท่องเที่ยวมีอายุมากที่สุด 58 ปี และนักท่องเที่ยวมีอายุน้อยที่สุด 12 ปี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอาชีพนักเรียน นักศึกษาคิดเป็นร้อยละ 53 รองลงมาประกอบอาชีพ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 18 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวพบว่าส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ คิดเป็นร้อยละ 47 รองลงมาได้ระหว่าง 10,000 – 29,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 26 ระดับการศึกษาสูงสุดของนักท่องเที่ยวพบว่าส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี ร้อยละ 37 รองลงมาได้ระดับการศึกษาสูงสุดมัธยมต้น/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 31

- กลุ่มทอผ้าราชวัดถ์

จากข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่กลุ่มทอผ้าราชวัดถ์ทั้งสิ้น 25 คน พบว่า

นักท่องเที่ยวนิยมเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56 นักท่องเที่ยวมีอายุเฉลี่ย 30.68 ปี โดยนักท่องเที่ยวมีอายุมากที่สุด 60 ปี และนักท่องเที่ยวมีอายุน้อยที่สุด 16 ปี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานธุรกิจเอกชนคิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมาประกอบกิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 32 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวพบว่าส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 5,000 – 9,900 บาท คิดเป็นร้อยละ 28 รองลงมาได้ระหว่าง 10,000 – 29,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 24 ระดับการศึกษาสูงสุดของนักท่องเที่ยวพบว่าส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี ร้อยละ 32 รองลงมาได้ระดับการศึกษาสูงสุดมัธยมปลาย-ปวส. คิดเป็นร้อยละ 24

- กลุ่มท่องเที่ยวธรรมชาติ

จากข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทั้งสิ้น 25 คน พบว่า

นักท่องเที่ยวนิยมเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 64 นักท่องเที่ยวมีอายุเฉลี่ย 26.64 ปี โดยนักท่องเที่ยวมีอายุมากที่สุด 46 ปี และนักท่องเที่ยวมีอายุน้อยที่สุด 15 ปี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษาคิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมาประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 20 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวพบว่าส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ คิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมาได้ระหว่าง 10,000 – 29,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 24 และมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24 ระดับการศึกษาสูงสุดของนักท่องเที่ยวพบว่าส่วนใหญ่มีระดับ

การศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวส. ร้อยละ 36 รองลงมาอีกระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 32

- กลุ่มท่องเที่ยวเกษตร

จากข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่แหล่งท่องเที่ยวเกษตรทั้งสิ้น 25 คน พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52 นักท่องเที่ยวมีอายุเฉลี่ย 25.24 ปี โดยนักท่องเที่ยวมีอายุมากที่สุด 42 ปี และนักท่องเที่ยวมีอายุน้อยที่สุด 14 ปี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษาคิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมาประกอบอาชีพพนักงานธุรกิจเอกชน คิดเป็นร้อยละ 20 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวพบว่าส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมาได้รายได้ระหว่าง 10,000 – 29,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 32 ระดับการศึกษาระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20

- กลุ่มท่องเที่ยววัด

จากข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่แหล่งท่องเที่ยววัดทั้งสิ้น 25 คน พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60 นักท่องเที่ยวมีอายุเฉลี่ย 29.76 ปี โดยนักท่องเที่ยวมีอายุมากที่สุด 47 ปี และนักท่องเที่ยวมีอายุน้อยที่สุด 17 ปี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานธุรกิจเอกชน คิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมาประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 20 และนักเรียนนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20 เช่นเดียวกัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวพบว่าส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 10,000 – 29,999 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 48 รองลงมาไม่มีรายได้ คิดเป็นร้อยละ 24 ระดับการศึกษาระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 40 รองลงมาอีกระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 24

โดยมีรายละเอียดทั้งหมดแสดงดังตาราง 10

ตาราง 10 ผลสรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแยกตามแต่ละจุดท่องเที่ยว

รายละเอียด	สถาบันทักษิณ		กลุ่มทอผ้า		แหล่งท่องเที่ยว		แหล่งท่องเที่ยว		แหล่งท่องเที่ยว	
	คดีศึกษา		ราชวิถี		ธรรมชาติ		เชิงเกษตร		วัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ										
ชาย	43	43	11	44	9	36	12	48	10	40
หญิง	57	57	14	56	16	64	13	52	15	60
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100
อายุ										
12 - 21 ปี	52	52	5	20	13	52	8	32	5	20
22 - 31 ปี	23	23	10	40	4	16	11	44	10	40
32 - 41 ปี	12	12	5	20	5	20	5	20	7	28
42 - 51 ปี	10	10	4	16	3	12	1	4	3	12
52 - 61 ปี	3	3	1	4	0	0	0	0	0	0
	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100
อาชีพ										
ข้าราชการ/รัฐ	18	18	2	8	5	20	4	16	4	16
พนักงานเอกชน	10	10	9	36	4	16	5	20	7	28
แม่บ้าน	2	2	1	4	0	0	2	8	1	4
เกษตรกร	3	3	2	8	0	0	1	4	3	12
นักเรียน/นักศึกษา	53	53	3	12	11	44	9	36	5	20
กิจการส่วนตัว	7	7	8	32	3	12	4	16	5	20
อื่นๆ	7	7	0	0	2	8	0	0	0	0
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100
รายได้ต่อเดือน										
ไม่มีรายได้	47	47	3	12	9	36	11	44	6	24
< 5,000 บาท	9	9	4	16	5	20	1	4	0	0
5,000-9,999	15	15	7	28	4	16	3	12	4	16
10,000-29,999	26	26	4	16	5	20	8	32	12	48
30,000-49,999	3	3	6	24	7	4	2	8	3	12
> 50,000 บาท	0	0	1	4	1	4	0	0	0	0
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100

ตาราง 10 (ต่อ)

รายละเอียด	สถาบันทักษิณ		กลุ่มทอผ้า		แหล่งท่องเที่ยว		แหล่งท่องเที่ยว		แหล่งท่องเที่ยว	
	คดีศึกษา		ราชวิถี		ธรรมชาติ		เชิงเกษตร		วัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา										
มัธยมต้น	31	31	4	16	1	4	5	20	1	4
ม. ปลาย / ปวช.	15	15	6	24	9	36	2	8	6	24
ม. ต้น / ปวส.	3	3	3	12	4	16	4	16	3	12
ปริญญาตรี	37	37	8	32	8	32	12	48	10	40
สูงกว่า ป. ตรี	9	9	2	8	3	12	1	4	3	12
อื่นๆ	5	5	2	8	0	0	1	4	2	8
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100

ข. ผลสรุปข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

จากข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถามที่สถาบันทักษิณคดีศึกษาทั้งสิ้น 100 คน ในเรื่องต่างๆ ดังนี้ ความสะอาดของพื้นที่ ความสวยงามของพื้นที่ ความเพียงพอของเนื้อที่ในการประกอบกิจกรรม ความเพียงพอของถังขยะ ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของสี่ของถังขยะ ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของสี่ของถังขยะ ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของการจัดวางถังขยะ เจ้าหน้าที่ที่คอยแนะนำตักเตือนเรื่องการใช้เสียง ความพอเพียงของศาลาที่พัก ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของศาลาที่พัก ความพอเพียงของห้องน้ำ ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของห้องน้ำ การให้บริการข้อมูลข่าวสารของเจ้าหน้าที่ การสร้างความประทับใจของเจ้าหน้าที่ ประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้ การจัดป้ายสื่อความหมาย การจัดมัคคุเทศก์ท้องถิ่น การปฐมนิเทศนักท่องเที่ยวก่อนเข้าชม ความน่าสนใจของเนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมาย ความชัดเจนในเรื่องสีและขนาดตัวอักษรของป้ายสื่อความหมาย ความเข้าใจง่ายของเนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมายโดยมีรายละเอียดดังตาราง 11

ตาราง 11 ผลสรุปข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแยกตามแต่ละจุดท่องเที่ยว

รายละเอียด	สถาบันทักษิณคดีศึกษา		กลุ่มทอผ้าราชวดี		แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ		แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		แหล่งท่องเที่ยววัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความสะอาดของพื้นที่										
มาก	61	61	8	32	10	40	8	32	7	28
ปานกลาง	37	37	17	66	11	44	15	60	17	68
น้อย	2	2	0	0	4	16	2	8	1	4
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100
ความสวยงามของพื้นที่										
มาก	69	69	15	60	18	72	3	12	6	24
ปานกลาง	30	30	10	40	7	28	21	84	19	76
น้อย	1	1	0	0	0	0	1	4	0	0
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100
ความเพียงพอของเนื้อที่ในการประกอบกิจกรรม										
ไม่เพียงพอ	16	16	8	32	4	16	0	0	1	4
เพียงพอสำหรับปัจจุบันเท่านั้น	56	56	14	56	9	36	18	72	15	60
สามารถรองรับการขยายตัวในอนาคตได้	28	28	3	12	12	48	7	25	9	36
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายละเอียด	สถาบันทักษิณคดีศึกษา		กลุ่มทอผ้าราชวัดถ์		แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ		แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		แหล่งท่องเที่ยววัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความเพียงพอของถังขยะ										
พอเพียง	41	41	10	40	12	48	7	28	19	76
ไม่พอเพียง	59	59	15	60	13	52	18	72	6	24
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100
ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของสี่ของถังขยะ										
กลมกลืน	92	92	25	100	19	76	25	100	21	84
ไม่กลมกลืน	8	8	0	0	6	24	0	0	4	16
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100
ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของวัสดุถังขยะ										
กลมกลืน	88	88	24	96	23	92	24	96	18	72
ไม่กลมกลืน	12	12	1	4	2	8	1	4	7	28
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100
ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของการจัดวาง										
กลมกลืน	86	86	25	100	21	84	24	96	23	92
ไม่กลมกลืน	14	14	0	0	4	16	1	4	2	8
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายละเอียด	สถาบันทักษิณคดีศึกษา		กลุ่มทอผ้าราชวดี		แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ		แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		แหล่งท่องเที่ยววัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่ที่คอยให้คำแนะนำนักท่องเที่ยว										
มี	32	32	2	8	6	24	4	16	4	16
ไม่มี	68	68	23	92	19	76	21	84	21	84
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100
ความพอเพียงของศาลาที่พัก										
พอเพียง	63	63	12	48	14	56	4	16	17	68
ไม่พอเพียง	37	37	13	52	11	44	21	84	8	32
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100
ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของศาลาที่พัก										
กลมกลืน	93	93	18	72	23	92	22	88	21	84
ไม่กลมกลืน	7	7	7	28	2	8	3	12	4	16
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100
ความพอเพียงของห้องน้ำ										
พอเพียง	63	63	17	68	8	32	9	36	17	68
ไม่พอเพียง	37	37	8	32	17	68	16	64	8	32
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายละเอียด	สถาบันที่บัณฑิตศึกษา		กลุ่มทอผ้าราชวิถี		แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ		แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		แหล่งท่องเที่ยววิถี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของห้องน้ำ										
กลมกลืน	86	86	14	56	20	80	14	56	19	76
ไม่กลมกลืน	14	14	11	44	5	20	11	44	6	24
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100
การให้บริการข้อมูลข่าวสารของเจ้าหน้าที่										
มาก	19	19	12	48	5	20	10	40	3	12
ปานกลาง	52	52	13	52	10	40	11	44	17	68
น้อย	29	29	0	0	10	40	4	16	5	20
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100
ความประทับใจที่มีต่อเจ้าหน้าที่										
มาก	18	18	14	56	9	36	13	52	3	12
ปานกลาง	60	60	11	44	10	40	12	48	21	84
น้อย	22	22	0	0	6	24	0	0	1	4
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายละเอียด	สถาบันที่บัณฑิตศึกษา		กลุ่มทอผ้าราชวิถี		แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ		แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		แหล่งท่องเที่ยววัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้										
มาก	63	63	12	48	11	44	10	40	10	40
ปานกลาง	34	34	13	52	13	52	15	60	14	56
น้อย	3	3	0	0	1	4	0	0	1	4
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100
การจัดป้ายสื่อความหมาย										
มี	99	99	24	96	25	100	24	96	21	84
ไม่มี	1	1	1	4	0	0	1	4	4	16
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100
การจัดมัคคุเทศก์ท้องถิ่น										
มี	25	25	10	40	0	0	19	76	5	20
ไม่มี	75	75	15	60	25	100	6	24	20	80
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายละเอียด	สถาบันทักษิณคดีศึกษา		กลุ่มทอผ้าราชวดี		แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ		แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		แหล่งท่องเที่ยววัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การปฐมนิเทศนักท่องเที่ยวก่อนเข้าชม										
มี	33	33	1	4	5	20	13	52	2	8
ไม่มี	67	67	24	96	20	80	12	48	23	92
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100
ความน่าสนใจของเนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมาย										
มาก	41	41	5	20	6	24	11	44	8	32
ปานกลาง	52	52	19	76	17	68	13	52	16	64
น้อย	7	7	1	4	2	8	1	4	1	4
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100
ความชัดเจนในเรื่องสีและขนาดของตัวอักษรของป้ายสื่อความหมาย										
มาก	38	38	8	32	10	40	7	28	5	20
ปานกลาง	55	55	17	68	13	52	18	72	17	68
น้อย	7	7	0	0	2	8	0	0	3	12
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายละเอียด	สถาบันทักษิณคดีศึกษา		กลุ่มทอผ้าราชวิถี		แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ		แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		แหล่งท่องเที่ยววิถี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความเข้าใจของเนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมาย										
มาก	36	36	8	32	10	40	7	28	4	16
ปานกลาง	60	60	17	68	14	56	17	68	20	80
น้อย	4	4	0	0	1	4	1	4	1	4
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100

ค. ผลสรุปแบบทดสอบความรู้และความตระหนัก

- สถาบันทักษิณคดีศึกษา

จากการใช้แบบทดสอบความรู้และความตระหนักจำนวน 9 ข้อ กับนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามที่สถาบันทักษิณคดีศึกษาทั้งสิ้น 100 คน พบว่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.57 คะแนน คะแนนสูงสุด 9 คะแนน คะแนนต่ำสุด 3 คะแนน โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

- กลุ่มทอผ้าราชวดี

จากการใช้แบบทดสอบความรู้และความตระหนักจำนวน 9 ข้อ กับนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามที่กลุ่มทอผ้าราชวดีทั้งสิ้น 25 คน พบว่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.84 คะแนน คะแนนสูงสุด 9 คะแนน คะแนนต่ำสุด 5 คะแนน

- แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

จากการใช้แบบทดสอบความรู้และความตระหนักจำนวน 9 ข้อ กับนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามที่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทั้งสิ้น 25 คน พบว่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.64 คะแนน คะแนนสูงสุด 9 คะแนน คะแนนต่ำสุด 4 คะแนน

- แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากการใช้แบบทดสอบความรู้และความตระหนักจำนวน 9 ข้อ กับนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้งสิ้น 25 คน พบว่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.52 คะแนน คะแนนสูงสุด 9 คะแนน คะแนนต่ำสุด 3 คะแนน

- แหล่งท่องเที่ยววัด

จากการใช้แบบทดสอบความรู้และความตระหนักจำนวน 9 ข้อ กับนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามที่วัดทั้ง 4 แห่ง ทั้งสิ้น 25 คน พบว่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.80 คะแนน คะแนนสูงสุด 9 คะแนน คะแนนต่ำสุด 6 คะแนน

ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงเกณฑ์คะแนนเป็น 3 ช่วง คือ 8 – 9 คะแนน มีความรู้และความตระหนักสูง 6 – 7 คะแนน มีความรู้และความตระหนักปานกลาง 0 – 5 คะแนน มีความรู้และความตระหนักต่ำ

โดยมีรายละเอียดดังตาราง 12

ตาราง 12 ผลสรุปแบบทดสอบความรู้และความตระหนักแยกตามแต่ละจุดท่องเที่ยว

รายละเอียด	สถาบันทักษิณคดีศึกษา		กลุ่มทอผ้าราชวิถี		แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ		แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		แหล่งท่องเที่ยววัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	คะแนนความรู้และความตระหนัก									
3 คะแนน	1	1	0	0	0	0	1	4	0	0
4 คะแนน	4	4	0	0	1	4	0	0	0	0
5 คะแนน	6	6	1	4	1	4	0	0	0	0
6 คะแนน	9	9	1	24	1	4	2	8	2	8
7 คะแนน	20	20	6	24	4	16	7	18	6	24
8 คะแนน	26	26	10	40	14	56	11	44	12	48
9 คะแนน	34	34	7	28	4	16	4	16	5	20
รวม	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100
คะแนนความรู้และความตระหนัก (แยกตามช่วง)										
8 – 9 คะแนน	29	29	7	28	5	20	9	36	8	32
6 – 7 คะแนน	11	11	1	4	2	8	1	4	0	0
0 – 5 คะแนน	100	100	25	100	25	100	25	100	25	100
รวม										

4.5 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในแต่ละปีจจัย

จากข้อมูลของแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มกับชุมชน รวมถึงการสัมภาษณ์นักวิชาการและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับข้อมูลทิวทัศน์ภูมิที่รวบรวมได้ ผู้วิจัยได้สรุปคะแนนศักยภาพแยกเป็นข้อสรุปรวม และข้อสรุปในแต่ละจุดท่องเที่ยวดังต่อไปนี้

4.5.1 สรุปคะแนนศักยภาพรวมทุกแหล่งท่องเที่ยว

ก. ผู้วิจัยได้ให้ค่าศักยภาพจากเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งหมด 29 ปัจจัยตามที่ได้แสดงไว้ในหัวข้อ 4.3.2 ได้ดังต่อไปนี้

1. ความมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและดึงดูดใจ

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มกับคนในชุมชนและนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวพบว่า เกาะยอมมีสิ่งดึงดูดที่ไม่มีในที่อื่นคือ สถาบันทักษิณคดีศึกษา ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์คติชนที่เก็บรวบรวมวัตถุสิ่งของอันเป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านของภาคใต้ที่ตกทอดมาหลายชั่วอายุคน และถือเป็นมรดกที่เทียบค่ามิได้ของแผ่นดิน มากกว่า 70,000 ชิ้น ซึ่งถือว่าเป็นพิพิธภัณฑ์คติชนที่สมบูรณ์ที่สุดในภาคใต้

ดังนั้นจึงถือว่าในหัวข้อนี้มีศักยภาพสูง

2. ความหลากหลายของศิลปกรรม

จากเกณฑ์ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งแบ่งศิลปกรรมออกเป็น 14 แขนง (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ในภาคผนวก ง) ผู้วิจัยสำรวจในพื้นที่และสอบถามจากคนในชุมชน พบว่าเกาะยอมมีศิลปกรรมทั้งสิ้น 12 แขนง คือ

- 1) จิตรกรรมและการวาดเขียน (Painting and Drawing) ได้แก่ภาพวาดวัดต่างๆ ในห้องศาสนาของสถาบันทักษิณคดีศึกษา ภาพวาดอื่นๆ ตามห้องต่างๆ ของสถาบันทักษิณคดีศึกษา และภาพเขียนสีประดับตกแต่งแทนบูชาที่ศาลเจ้าไต่ก้ง เป็นต้น
- 2) ประติมากรรม (Sculpture) ได้แก่ ตุ๊กตาดินเผา รูปหล่อสำริด พระเครื่อง ศิวลึงค์ ปูนปั้นรูปนารายณ์ทรงครุฑประดับหน้าบันอุโบสถ และลวดลายปูนปั้นประดับผนังวัดต่างๆ ของเกาะยอม เป็นต้น

- 3) สถาปัตยกรรม (Architecture) ได้แก่ ภูมิแบบเรือนไทยทรงปั้นหยาที่วัดท้ายขอ บ้านโบราณ เรือนไทยหลังคาปลานอ เรือนเครื่องผูก เรือนเครื่องลับ ศาลาไม้ทรง จั่วกระเบื้องดินเผา และเจดีย์วัดเขาญาติ เป็นต้น
- 4) โสตศิลป์ (Audio Art) ได้แก่ วรรณคดีเรื่องสวดมาลัย คำภีร์โบราณ และเอกสารโบราณอื่นๆ รวมถึงภาพถ่ายเก่าๆ ที่แสดงถึงเรื่องการแต่งกาย บ้านเรือน การศึกษาและศาสนา(สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรมศิลปากร, 2545)
- 5) โสตทัศนศิลป์ (Audio - Visual Art) ได้แก่ มโนรา และหนังตะลุง
- 6) งานโลหะ (Metal Work) ได้แก่ เขียนหมาก เครื่องครัว ตะเกียงกล้อง ตะเกียงชวลา เหรียญเงินตรา กิริช ขวานสำริด หอกสำริด ปืน และง้าว เป็นต้น
- 7) งานไม้ (Wooden Work) ได้แก่ ไชทน ไชนอน ช้องป่า ก้อตะ(ไม้สำหรับใส่ยาสูบ)
- 8) เครื่องเคลือบดินเผา (Ceramic) ได้แก่ เครื่องเบญจรงค์ ตุ่มหู เหรียญกระเบื้องที่ใช้ในบ่อนการพนัน โถเขียนสี ภาชนะเคลือบดินเผา กาน้ำและลูกบิด เป็นต้น
- 9) การประดับกระเบื้อง (Mosaic and Tile) ได้แก่ กระเบื้องประดับตามวัดต่างๆ
- 10) เครื่องแก้ว (Glassware) ได้แก่ ลูกบิด ตลับชุดเครื่องเบ่ง-เครื่องหอม ขวดหมึก เขี่ยกน้ำ พาน พุ่มแก้ว และตะเกียง เป็นต้น
- 11) ผ้าและเส้นใย (Textile) ได้แก่ ผ้าทอเกาะยอ
- 12) หัตถกรรมอื่นๆ ได้แก่ หนังแกะสลัก และ ของใช้จากเกล็ดปลา เป็นต้น

ขาดเพียงสองแขนง คือ ภาพพิมพ์ (Graphic Art) และอุตสาหกรรมศิลป์ (Industrial Art) ดังนั้นจึงถือว่าในหัวข้อนี้มีศักยภาพสูง

3. ความหลากหลายของกิจกรรมทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต

จากการสนทนากลุ่มของทั้ง 3 กลุ่ม (รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มดูได้จากภาคผนวก

ก) เกาะยอมีกิจกรรมทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตส่วนใหญ่ตรงกับลักษณะของกิจกรรมทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวใต้ ครบทั้ง 5 ประเภท ดังนี้

- 1) วัฒนธรรมการกิน พบว่า คนเกาะยอมีลักษณะการกินส่วนใหญ่ตรงกับลักษณะวัฒนธรรมการกินของชาวใต้ได้แก่ กินข้าวเจ้าเป็นหลัก ชอบอาหารรสจัด มีผักสดเป็นส่วนประกอบในการกิน มีลักษณะงานเลี้ยงแบบกินงาน กินแขก และกินวาน มีการถนอมอาหารด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การตากแห้งพวกอาหารทะเล การหมักดองเช่น กุ้งส้ม การเชื่อมผลไม้ต่างๆ การรมควันเช่น ปลาแห้ง

2) วัฒนธรรมการสร้างที่อยู่อาศัย มีที่อยู่อาศัยที่มีลักษณะตรงกับลักษณะเรือนไทยภาคใต้คือ ไม่ฝังเสาลงในดิน ยกพื้นสูง หน้าจั่วปิดทึบ

3) วัฒนธรรมการละเล่น จากการสัมภาษณ์ ลุงปิ่น เพ็ชรหมณี (5 กันยายน 2545) ประธานสภาวัฒนธรรมเกาะยอ พบว่าบนเกาะยอยังมีการเล่นหนังตะลุงตามงานวัด หรือเทศกาลสำคัญๆ อย่างงานประเพณีทำบุญเดือนสิบ ซึ่งนายหนังบนเกาะยอนั้นมีหลายคน ได้แก่ หนังเอี่ยมหนังวิโรจน์ และหนังโจม ส่วนการเล่นมโนห์ราก็มีบ้างในบางโอกาส

4) วัฒนธรรมการผลิต บนเกาะยอมีการประมงไม่ว่าจะเป็นการจับสัตว์น้ำ การเลี้ยงปลากะพงในกระชัง การทำไร้ทำสวน ได้แก่ สวนสมรม สวนทุเรียน จำปาตะขบุน สวา (ละมุด) มะพร้าว เป็นต้น การเลี้ยงสัตว์เล็กเช่น เป็ด ไก่ การทอผ้ามีกลุ่มทอผ้าหลายกลุ่มเช่น กลุ่มดอกพิกุลและกลุ่มราชวัติ เป็นต้น

5) วัฒนธรรมประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมตั้งแต่เกิดจนตาย ได้แก่

- วัฒนธรรมการเกิด ยังมีการทำขวัญเด็กอยู่บ้าง
- ประเพณีการบวช คนเกาะยอยังนิยมให้บุตรชายอุปสมบท มีการบวชหน้าไฟ บวชพ่อหลวงอยู่บ้าง และยังคงมีการแห่ناقอยู่
- ประเพณีการแต่งงาน คนเกาะยอยังคงมีความเชื่อว่าผู้ที่แต่งงานจำต้องบวชเรียนเสียก่อน และมีขั้นตอนต่างๆ คือ การทาบทาม และการสู่ขอ ก่อนการแต่งงาน
- ประเพณีการตาย ยังคงมีการอาบน้ำศพ การตราสัง การตั้งศพ สวดศพ มีการเทศน์และสวดอภิธรรมในเวลากลางคืน

ดังนั้นจึงถือว่าในหัวข้อนี้มีศักยภาพสูง

4. ประเพณีที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม

จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม พบว่าเกาะยอมีประเพณีที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมที่ไม่มีในที่อื่นคือ ประเพณีลอยแพ นอกจากนี้ยังมีประเพณีแห่ผ้าขึ้นกุฎีซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ดังนั้นจึงถือว่าในหัวข้อนี้มีศักยภาพสูง

5. ความสามารถในการรับการเปลี่ยนแปลงต่อระบบนิเวศและวัฒนธรรม

จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม พบว่าภายหลังจากมีการท่องเที่ยว เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อระบบนิเวศในเรื่องของการถางพื้นที่ป่า เพื่อก่อสร้างอาคารและที่อยู่อาศัย รวมถึงมีจำนวนโรงแรมเพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ส่วนในเรื่องวัฒนธรรมของชุมชน เกิดการเปลี่ยนแปลงบ้างในเรื่องความเป็นอยู่ที่เคยอยู่อย่างเรียบง่าย และสงบ เปลี่ยนไปเพื่อให้เอื้อต่อการ

รองรับนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นเพื่อการค้าขาย เพื่อต้อนรับทัวร์นักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น แต่โดยภาพรวมก็ยังคงรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมส่วนใหญ่ไว้ได้

ดังนั้นจึงถือว่าในหัวข้อนี้มีศักยภาพปานกลาง

6. ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

จากข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงการสัมภาษณ์คนในชุมชน ในเรื่องสภาพอากาศ ได้ข้อมูลที่ตรงกันว่าสภาพอากาศที่เกาะยอมีสภาพอากาศดี อากาศสดใสแม้ว่าจะมีฝนตกบ้าง แต่ก็ไม่เป็นอุปสรรคในการท่องเที่ยว ยกเว้นการล่องเรือเพื่อชมวิถีชีวิตชาวประมงเท่านั้น จากการสนทนากลุ่มท่องเที่ยวเกษตร พบว่านักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมตลอดทั้งปี แต่จะมีนักท่องเที่ยวน้อยในช่วงฤดูฝน และในการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่สถาบันทักษิณคดีศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวตลอดทั้งปี โดยรวมสามารถเที่ยวได้ทั้งปี จึงได้ 3 คะแนนในหัวข้อนี้

จากการสำรวจในเรื่องสภาพถนน พบว่ารอบเกาะยอบางช่วงเป็นถนนลาดยาง บางช่วงเป็นถนนคอนกรีตตลอดทาง จึงได้ 3 คะแนนในหัวข้อนี้

สำหรับระยะทางที่ใช้ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่าใช้ระยะทางไม่เกิน 1 กิโลเมตรจากถนนใหญ่ก็สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวหลายๆ แห่งไม่ว่า สถาบันทักษิณคดีศึกษา กลุ่มทอผ้าราชวดี ซึ่งถัดไปอีกไม่เกิน 1 กิโลเมตรก็เป็นสวนสมรม สามารถเข้าถึงได้ไม่ไกลแม้ว่าจะใช้วิธีการเดินเข้ามาก็ตาม จึงได้ 3 คะแนนในหัวข้อนี้

สรุปแล้ว เมื่อนำคะแนนของทั้ง 3 หัวข้อมาเฉลี่ย จะได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3 จึงถือว่าในหัวข้อนี้มีศักยภาพสูง

7. วัฒนธรรมทางการเกษตร

ข้อมูลจากเกษตรจังหวัดพบว่า เกษตรกรใช้ปุ๋ยคอกผสมกับปุ๋ยเคมีทุกครัวเรือน โดยมีประมาณ 20 % ที่ใช้ปุ๋ยชีวภาพ และทุกครัวเรือนไม่ใช้ยาฆ่าแมลง

ดังนั้นจึงถือว่าในหัวข้อนี้มีศักยภาพสูง

8. ปริมาณและความปลอดภัยของน้ำใช้

จากข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบล การสัมภาษณ์คนในชุมชนและการสนทนากลุ่ม พบว่าน้ำที่เข้ามาจากแหล่งน้ำหลายแหล่งด้วยกันคือ น้ำบ่อ น้ำประปาหมู่บ้านซึ่งมีที่หมู่ 3, 4, 5 และ 6 ส่วนน้ำประปาภูมิภาคเข้าถึงทุกหมู่บ้าน ซึ่งในช่วงหน้าแล้งน้ำบ่อจะแห้งบ้าง แต่ยังมีประปาหมู่บ้าน และประปาภูมิภาคใช้ตลอดทั้งปี ประกอบกับเกาะยอมีช่วงหน้าแล้งเป็นระยะเวลาไม่นาน ทำให้น้ำใช้มีความเพียงพอตลอดทั้งปีและพอสำหรับรองรับการขยายตัวจากการท่องเที่ยวในอนาคต

ในด้านความสะอาดของน้ำใช้ พบว่าทั้งน้ำประปาหมู่บ้านซึ่งผลิตจากน้ำบาดาล และน้ำประปาภูมิภาคเป็นน้ำที่สะอาด ชุมชนไม่เคยเกิดโรคจากน้ำใช้ และมีการตั้งโรงงานผลิตน้ำดื่มจำหน่ายโดยใช้น้ำบาดาลที่เกาะยอ

ดังนั้นจึงถือว่าในหัวข้อนี้มีศักยภาพสูง

9. สภาพพื้นที่

จากการสอบถามนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถาม พบว่า

ในด้านความสะอาดพบว่ามีความสะอาดปานกลาง ได้ 2 คะแนน

ในด้านความสวยงามพบว่ามีความสวยงามมาก ได้ 3 คะแนน

เมื่อนำคะแนนของทั้ง 2 ด้านมาเฉลี่ย ได้ 2.5 คะแนน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ศักยภาพปานกลาง จึงถือว่าในหัวข้อนี้มีศักยภาพปานกลาง

10. เนื้อที่ในการประกอบกิจกรรม

จากการสอบถามนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถาม พบว่าเกาะยอมีเนื้อที่พอเพียงพอต่อการประกอบกิจกรรมในปัจจุบันเท่านั้น จึงถือว่าในหัวข้อนี้มีศักยภาพปานกลาง

11. การจัดการขยะ

จากการสอบถามนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถาม พบว่า

ในด้านจำนวนถังขยะพบว่ามีไม่เพียงพอ

ในด้านความกลมกลืนของสีของถังขยะ พบว่ามีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม

ในด้านความกลมกลืนของวัสดุของถังขยะ พบว่ามีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม

ในด้านการจัดวางถังขยะ พบว่ามีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม

ในด้านระบบการจัดเก็บและกำจัดขยะพบว่าการจัดรถเก็บขยะที่เหมาะสมโดยหมุนเวียนสลับวันกันไปในแต่ละหมู่บ้าน โดยจะมีถังขยะสีเขียวให้ทุกบ้านที่แจ้งความต้องการกับ อบต. แต่ละบ้านต้องให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะเปียกที่มีกลิ่นเหม็นเน่าออกจากขยะแห้งอื่น และเสียค่าเก็บ 20 บาท/บ้าน/เดือน รถขยะจะนำไปทิ้งที่ฝังกลบที่ตำบลเกาะแก้ว โดยทางอบต. เสียค่าใช้จ่าย 25 สตางค์/กิโลกรัม

พบว่ามีองค์ประกอบ 4 ข้อ จึงถือว่าหัวข้อนี้มีศักยภาพปานกลาง

12. การจัดการคุณภาพเสียง

จากการสอบถามนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถาม พบว่าไม่มีป้ายเตือนการใช้เสียงให้เหมาะสมกับพื้นที่ และไม่มีเจ้าหน้าที่คอยตักเตือนเรื่องการใช้เสียง จึงถือว่าหัวข้อนี้มีศักยภาพต่ำ

13. การจัดการคุณภาพน้ำ

จากการสัมภาษณ์ปลัดอบต. เกาะยอ และสอบถามชุมชน พบว่าไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดน้ำเสียอื่นๆ ไม่มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างต่อเนื่อง และไม่มีคูระบายน้ำเสียหรือสถานที่ทิ้งน้ำเสียที่ถูกสุขลักษณะ จึงถือว่าในหัวข้อนี้มีศักยภาพต่ำ

14. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับพื้นที่

จากการสอบถามนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถาม พบว่าศาลาที่พักและห้องน้ำมีจำนวนเพียงพอ และมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม จึงถือว่าในหัวข้อนี้มีศักยภาพสูง

15. การจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน

จากการสอบถามชุมชนและปลัดอบต. เกาะยอ พบว่า

จำนวนเจ้าหน้าที่ (เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่กู้ภัย) พบว่ายังมีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว เพราะมีเพียงป้อมตำรวจ หมู่ที่ 2 และตำรวจหมู่บ้านในบางหมู่บ้านซึ่งตรวจตราในตอนกลางคืนเท่านั้น อีกทั้งในปัจจุบันก็ไม่ค่อยมีตำรวจหมู่บ้านเท่าไรแล้ว

ในด้านรพพยาบาลและสถานพยาบาลพบว่ามีเพียงพอคือ มีสถานีนอนามัยอยู่ 2 แห่งบนเกาะ คือที่หมู่ 4 และหมู่ 7 และมีโรงพยาบาลสงขลาอยู่ไม่ไกลจากเกาะยอ คือห่างจากสะพานติณสูลานนท์ประมาณ 1 กิโลเมตรเท่านั้น

ในด้านอุปกรณ์ดับเพลิง ในบางจุดท่องเที่ยวเช่น สถาบันทักษิณคดีศึกษามีรถดับเพลิง และสามารถจัดเพิ่มเติมได้จากหน่วยงานใกล้เคียงเช่น กรมทหารเรือ เทศบาลสิงหนคร เทศบาลสงขลา ซึ่งล้วนแต่อยู่ไม่ห่างจากเกาะยอ จึงสามารถจัดการกับอัคคีภัยได้อย่างทันท่วงที

พบว่ามีองค์ประกอบ 2 ข้อ จึงถือว่าในหัวข้อนี้มีศักยภาพปานกลาง

16. การจัดการพื้นที่ให้เหมาะสมกับประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

จากการสำรวจพื้นที่และสอบถามปลัดอบต. เกาะยอ พบว่า

ไม่มีการจัดป้ายแนะนำกิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่และประเภทของแหล่งท่องเที่ยว จะมีก็เพียงป้ายบอกแหล่งท่องเที่ยวรวมไว้ที่กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรหลังอบต. เท่านั้น หรือก็อาศัยเพียงการบอกกล่าวจากเจ้าหน้าที่หรือมัคคุเทศก์ ณ จุดท่องเที่ยวในจุดนั้นๆ

ในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวไม่มีการจัดป้ายข้อควรปฏิบัติ ป้ายข้อห้ามที่เหมาะสมกับพื้นที่และประเภทของแหล่งท่องเที่ยว อาศัยเพียงการบอกกล่าวจากเจ้าหน้าที่หรือมัคคุเทศก์ในบางครั้งเท่านั้น ซึ่งไม่สามารถให้ข้อมูลอย่างทั่วถึงแก่นักท่องเที่ยวทุกคน

ในส่วนของการวางผังพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ทางอบต. ร่วมกับหน่วยงานราชการอื่นคือ กรมส่งเสริมการเกษตร และกระทรวงมหาดไทยมีการจัดวางผังพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในแต่ละจุด อย่างเป็นระเบียบและชัดเจน

พบว่ามืองค์ประกอบเพียงข้อเดียว ในหัวข้อนี้จึงมีศักยภาพต่ำ

17. ความคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity)

จากการสอบถามคนในชุมชน และสัมภาษณ์ปลัดอบต. เกาะยอ พบว่าไม่มีมาตรการ ในการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวและกิจกรรมอันเหมาะสมกับขีดความสามารถในการรองรับของ แหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งทางด้านกายภาพ สังคม วัฒนธรรมและนิเวศวิทยา ดังนั้นในหัวข้อนี้จึงมีศักยภาพต่ำ

18. มาตรการในการเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

จากการสอบถามคนในชุมชน และสัมภาษณ์ปลัดอบต. เกาะยอ พบว่าไม่มีมาตรการ ในการเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมใดๆ ทั้งสิ้น ดังนั้นในหัวข้อนี้จึงมีศักยภาพต่ำ

19. คุณภาพในการให้บริการ

จากการสอบถามนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถาม พบว่ามีความครบถ้วนในการให้ บริการข้อมูลข่าวสารปานกลาง ได้ 2 คะแนน และเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวปานกลาง ได้ 2 คะแนนเช่นกัน เมื่อนำคะแนนมาเฉลี่ยแล้ว ได้ 2 คะแนน ในหัวข้อนี้จึงมีศักยภาพปานกลาง

20. ประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้

จากการสอบถามนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถาม พบว่ามีประโยชน์และความคุ้มค่า ในการเรียนรู้มาก ในหัวข้อนี้จึงมีศักยภาพสูง

21. รูปแบบและวิธีการสื่อความหมาย

จากการสอบถามนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถาม พบว่ามีการจัดป้ายสื่อความหมาย แต่ไม่มีการจัดมัลติมีเดียที่ท้องถิ่นและไม่มีการปฐมนิเทศนักท่องเที่ยว ในหัวข้อนี้จึงมีศักยภาพต่ำ

22. เนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมาย

จากการสอบถามนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถาม เนื้อหาความรู้ในการสื่อความ หมายมีความน่าสนใจปานกลาง ได้ 2 คะแนน

ป้ายสื่อความหมายมีความชัดเจนในเรื่องสีและขนาดของตัวอักษรปานกลาง ได้ 2 คะแนน

เนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมายมีความเข้าใจง่ายปานกลาง ได้ 2 คะแนน
เมื่อนำคะแนนของทั้ง 3 ด้านมาเฉลี่ย ได้ 2 คะแนน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ศักยภาพปานกลาง
ในหัวข้อนี้จึงมีศักยภาพปานกลาง

23. ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่

จากการสำรวจพื้นที่ และสอบถามชุมชน พบว่าเกาะยอมีกิจกรรมการท่องเที่ยวครบทั้ง
3 ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม
และวิถีชีวิต และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ดังนั้นในหัวข้อนี้จึงมีศักยภาพสูง

24. ความเหมาะสมหรือเอื้ออำนวยต่อกระบวนการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

จากการสำรวจพื้นที่และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเกาะยอ พบว่ากิจกรรม
ทุกกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เกาะยอเอื้ออำนวยต่อกระบวนการสร้างจิตสำนึก การ
ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ช่วยให้ความรู้และความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวและเกษตรกรในการทำการ
เกษตรโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นการไม่ใช้สารเคมี ไม่ใช้ยาปราบศัตรูพืช ทำการ
เกษตรแบบชีวภาพ การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมช่วยให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนหวงแหน
รักษาเอกลักษณ์ของท้องถิ่น สืบทอดศิลปวัฒนธรรมที่ดีงาม ไม่ว่าจะเป็นการอนุรักษ์ผ้าทอเกาะยอ
การสืบสานประเพณีเก่าแก่เช่น ประเพณีแห่ผ้าขึ้นเขาภูฏี ประเพณีลอยแพ และประเพณีชักพระ
เป็นต้น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติช่วยส่งเสริมให้อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงาม

ดังนั้นในหัวข้อนี้จึงมีศักยภาพสูง

25. ประโยชน์ต่อชุมชนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

จากการสอบถามคนในชุมชน และสัมภาษณ์ปลัดอบต. เกาะยอ พบว่าการท่องเที่ยว
เชิงเกษตร ส่งเสริมให้ชุมชนอนุรักษ์และหวงแหนการทำเกษตรและประมงแบบดั้งเดิม รวมถึง
ส่งเสริมให้มีการทำการเกษตรแบบไม่ทำลายสภาพแวดล้อมมากยิ่งขึ้น

ในส่วนของการท่องเที่ยววัฒนธรรมเช่น การทอผ้าเกาะยอ ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของ
เกาะยอ ทำให้คนมาเที่ยวชมและซื้อผ้าทอเกาะยอมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งเสริมให้ชุมชนมีรายได้และ
แรงจูงใจที่จะอนุรักษ์และสืบทอดการทอผ้าพื้นเมืองมากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับการมีนักท่องเที่ยวมา
เที่ยวชมประเพณีเก่าแก่อย่างประเพณีแห่ผ้าขึ้นภูฏี ประเพณีแห่หมรับ ประเพณีชักพระ ทำให้ชุมชน
มีแรงจูงใจในการสืบทอดประเพณีต่อไปให้ยาวนานยิ่งขึ้น

ดังนั้นในหัวข้อนี้จึงมีศักยภาพสูง

26. ผลประโยชน์ต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจ

จากการสอบถามคนในชุมชน และสัมภาษณ์ปลัดอบต. เกาะยอ พบว่าคนในท้องถิ่นมีโอกาสในการทำงานมากขึ้นจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น จากการทำงานที่ร้านอาหาร การขายสินค้า อาหารหรือผลไม้พื้นเมือง ของที่ระลึก การทอผ้า การขับเรือพานักท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต การทำประมง นอกเหนือจากเดิมซึ่งใช้เรือเพื่อทำประมงเท่านั้น

ชุมชนมีโอกาสในการหารายได้จากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการท่องเที่ยวโดยตรง เช่น การขับเรือพานักท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตการทำประมง การเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นพานักท่องเที่ยวชมสวน เป็นต้น นอกจากนี้ชุมชนยังมีการกระจายรายได้อย่างกว้างขวางขึ้น เจ้าของสวนได้ค่าเข้าชมสวน กลุ่มทอผ้าสามารถขายผ้าให้กับนักท่องเที่ยว ร้านอาหารขายอาหารให้กับนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น ร้านขายสินค้าพื้นเมืองขายสินค้าให้กับนักท่องเที่ยวมากขึ้น โรงแรมได้รายได้เพิ่มขึ้น

ดังนั้นในหัวข้อนี้จึงมีศักยภาพสูง

27. โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาจากองค์กรของรัฐและเอกชน

จากการสัมภาษณ์ปลัดอบต.เกาะยอ พบว่าเกาะยอได้รับการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวจากองค์กรของรัฐคือ กรมส่งเสริมการเกษตรในการให้การอบรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมถึงการปรับปรุงศูนย์ท่องเที่ยว และการจัดทำป้ายสื่อความหมาย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้การสนับสนุนในการจัดแผ่นพับเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว กระทรวงมหาดไทยให้งบประมาณในการทำป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยวและป้ายบอกทาง นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวจากองค์กรของเอกชนคือ สมาคมมัคคุเทศก์ ช่วยในการประชาสัมพันธ์ชักจูงนักท่องเที่ยว และประสานงานกับมัคคุเทศก์ ส่วนสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวช่วยในการประชาสัมพันธ์

ดังนั้นในหัวข้อนี้จึงมีศักยภาพสูง

28. การยอมรับและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

จากการสอบถามคนในชุมชน และสัมภาษณ์ปลัดอบต. เกาะยอ พบว่าคนในชุมชนมีส่วนร่วมในด้านการให้ความร่วมมือในการต้อนรับและให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ส่วนในกระบวนการคิด ตัดสินใจ และกำหนดแนวทางนโยบายตลอดจนแผนแม่บทในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอนาคตของชุมชน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในวิธีการและแนวทางปฏิบัติในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้น ชุมชนจะไม่มีส่วนร่วมเท่าใดนัก มีเพียงคนที่เข้าร่วมกับกลุ่มท่องเที่ยวและหน่วยงานราชการในพื้นที่อย่างอบต. เท่านั้นที่มีส่วนร่วม

ดังนั้นในหัวข้อนี้จึงมีศักยภาพต่ำ

29. ความรู้และความตระหนักต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนและนักท่องเที่ยว

จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบความรู้และความตระหนักกับนักท่องเที่ยวและชุมชนพบว่าได้คะแนนในช่วง 8 – 9 คะแนนมากที่สุด ในหัวข้อนี้จึงมีศักยภาพสูง

ผู้วิจัยได้สรุปผลการให้ค่าศักยภาพปัจจัยการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 29 ข้อ ดังตาราง 13

ตาราง 13 คะแนนศักยภาพของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเกาะยอ

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	คะแนนศักยภาพ		
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
1. ความมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและดึงดูดใจ	X		
2. ความหลากหลายของศิลปกรรม	X		
3. ความหลากหลายของกิจกรรมทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต	X		
4. ประเพณีที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม	X		
5. ความสามารถในการรับการเปลี่ยนแปลงต่อระบบนิเวศและวัฒนธรรม		X	
6. ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	X		
7. วัฒนธรรมทางการเกษตร	X		
8. ปริมาณและความปลอดภัยของน้ำใช้	X		
9. สภาพพื้นที่		X	
10. เนื้อที่ในการประกอบกิจกรรม		X	
11. การจัดการขยะ		X	
12. การจัดการคุณภาพเสียง			X
13. การจัดการคุณภาพน้ำ			X
14. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับพื้นที่	X		
15. การจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน		X	
16. การจัดการพื้นที่ให้เหมาะสมกับประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			X
17. ความคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ			X
18. มาตรการในการเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม			X
19. คุณภาพในการให้บริการ		X	
20. ประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้	X		
21. รูปแบบและวิธีการสื่อความหมาย			X
22. เนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมาย		X	
23. ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่	X		

ตาราง 13 (ต่อ)

ปัจจัยที่ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	คะแนนศักยภาพ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
24. ความเหมาะสมหรือเอื้ออำนวยต่อกระบวนการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และวางแผนทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม	X		
25. ประโยชน์ต่อชุมชนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม	X		
26. ผลประโยชน์ต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจ	X		
27. โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาจากองค์กรของรัฐและเอกชน	X		
28. การยอมรับและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น			X
29. ความรู้และความตระหนักต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนและนักท่องเที่ยว	X		
รวม	15	7	7

ที่มา : จากการวิจัย

ข. ผลการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยใช้

สูตร

หลังจากได้ให้ค่าศักยภาพในแต่ละปัจจัยแล้ว นำค่าที่ได้มาคำนวณศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งดัดแปลงสูตรคำนวณมาจาก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2537 : 6-11) โดยกำหนดคะแนนศักยภาพเป็นค่าคะแนนดังนี้

ศักยภาพสูง มีค่าคะแนนเท่ากับ 3

ศักยภาพปานกลาง มีค่าคะแนนเท่ากับ 2

ศักยภาพต่ำ มีค่าคะแนนเท่ากับ 1

ผู้วิจัยได้ใช้สูตรในการคำนวณดังต่อไปนี้

$$EP = R_1 + R_2 + R_3 + \dots + R_n / n$$

โดยที่ EP = ระดับศักยภาพในความเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

$R_{1...n}$ = ค่าคะแนนศักยภาพของตัวปัจจัยที่ 1 ถึง n

นำค่าที่ได้จากการคำนวณโดยสูตรดังกล่าวมาจัดระดับศักยภาพดังนี้

$$\begin{aligned}
 2.51 - 3 &= \text{พื้นที่นั้นมีศักยภาพสูงในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์} \\
 1.51 - 2.50 &= \text{พื้นที่นั้นมีศักยภาพปานกลางในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์} \\
 0 - 1.50 &= \text{พื้นที่นั้นมีศักยภาพต่ำในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 EP &= [(15*3) + (7*2) + (7*1)] / 29 \\
 &= 2.28
 \end{aligned}$$

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า เกาะยอมมีศักยภาพปานกลางในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ผู้วิจัยได้ทำการแยกปัจจัยต่างๆ ตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 4

ด้าน อันได้แก่

- องค์ประกอบด้านพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 10
- องค์ประกอบด้านการจัดการ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 11 ถึงข้อที่ 19
- องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 20 ถึงข้อที่ 24
- องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 25 ถึงข้อที่ 29

ซึ่งเมื่อคำนวณศักยภาพโดยใช้สูตร แยกตามองค์ประกอบในแต่ละด้านจะได้ค่าศักยภาพดังต่อไปนี้

องค์ประกอบด้านพื้นที่ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพสูง 7 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพปานกลาง 3 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 EP &= [(7*3) + (3*2)] / 10 \\
 &= 2.7
 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านพื้นที่มีศักยภาพสูงในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

องค์ประกอบด้านการจัดการ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพสูง 1 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพปานกลาง 3 ข้อ ปัจจัยที่มีศักยภาพต่ำ 5 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 EP &= [(1*3) + (3*2) + (5*1)] / 9 \\
 &= 1.56
 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านการจัดการมีศักยภาพปานกลางในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพสูง 3 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพปานกลาง 1 ข้อ ปัจจัยที่มีศักยภาพต่ำ 1 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาค่าศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(3*3) + (1*2) + (1*1)] / 6 \\ &= 2 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการมีศักยภาพปานกลางในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพสูง 4 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพต่ำ 1 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาค่าศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(4*3) + (1*1)] / 5 \\ &= 2.60 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมมีศักยภาพสูงในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

4.5.2 สรุปศักยภาพในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุด

ผู้วิจัยได้คำนวณศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุด เพื่อพิจารณาว่าจุดท่องเที่ยวในแต่ละจุดว่ามีศักยภาพมากน้อยเพียงใด ซึ่งในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดจะมีปัจจัยข้อที่ได้คะแนนร่วมกันและปัจจัยข้อที่ได้คะแนนแตกต่างกัน โดยปัจจัยข้อที่ได้ค่าคะแนนต่างกันไปในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ สภาพพื้นที่ เนื้อที่ในการประกอบกิจกรรม การจัดการขยะ การจัดการคุณภาพเสียง การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับพื้นที่ การจัดการพื้นที่ให้เหมาะสมกับประเภทของแหล่งท่องเที่ยว คุณภาพในการให้บริการ ประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้ รูปแบบและวิธีการสื่อความหมาย เนื้อหาความรู้ประกอบการสื่อความหมาย ซึ่งผลการคำนวณศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แยกตามแต่ละแหล่งท่องเที่ยวมีดังนี้

4.5.2.1 สถาบันทักษิณคดีศึกษา

พบว่าค่าคะแนนศักยภาพของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นดังตาราง 14

ตาราง 14 คะแนนศักยภาพของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเกาะยอ ที่จุดท่องเที่ยวสถาบันทักษิณคดีศึกษา

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	คะแนนศักยภาพ		
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
1. ความมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและดึงดูดใจ	X		
2. ความหลากหลายของศิลปกรรม	X		
3. ความหลากหลายของกิจกรรมทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต	X		
4. ประเพณีที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม	X		
5. ความสามารถในการรับการเปลี่ยนแปลงต่อระบบนิเวศและวัฒนธรรม		X	
6. ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	X		
7. วัฒนธรรมทางการเกษตร	X		
8. ปริมาณและความปลอดภัยของน้ำใช้	X		
9. สภาพพื้นที่	X		
10. เนื้อที่ในการประกอบกิจกรรม		X	
11. การจัดการขยะ		X	
12. การจัดการคุณภาพเสียง			X
13. การจัดการคุณภาพน้ำ			X
14. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับพื้นที่	X		
15. การจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน		X	
16. การจัดการพื้นที่ให้เหมาะสมกับประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			X
17. ความคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ			X
18. มาตรการในการเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม			X
19. คุณภาพในการให้บริการ		X	
20. ประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้	X		
21. รูปแบบและวิธีการสื่อความหมาย			X
22. เนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมาย		X	
23. ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่	X		

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ปัจจัยที่ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	คะแนนศักยภาพ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
24. ความเหมาะสมหรือเอื้ออำนวยต่อกระบวนการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และวางแผนทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม	X		
25. ประโยชน์ต่อชุมชนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม	X		
26. ผลประโยชน์ต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจ	X		
27. โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาจากองค์กรของรัฐและเอกชน	X		
28. การยอมรับและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น			X
29. ความรู้และความตระหนักต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนและนักท่องเที่ยว	X		
รวม	16	6	7

ที่มา : จากการวิจัย

หลังจากได้ให้ค่าศักยภาพในแต่ละปัจจัยแล้ว นำค่าที่ได้มาคำนวณศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แยกตามแหล่งท่องเที่ยว

$$EP = [(16*3) + (6*2) + (7*1)] / 29$$

$$= 2.31$$

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า สถาบันทักษิณคดีศึกษามีศักยภาพปานกลางในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ผู้วิจัยได้ทำการแยกปัจจัยต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่

- องค์ประกอบด้านพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 10
- องค์ประกอบด้านการจัดการ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 11 ถึงข้อที่ 19
- องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 20 ถึงข้อที่ 24
- องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 25 ถึงข้อที่ 29

ซึ่งเมื่อคำนวณศักยภาพโดยใช้สูตร แยกตามองค์ประกอบในแต่ละด้านจะได้ค่าศักยภาพดังต่อไปนี้

องค์ประกอบด้านพื้นที่ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพสูง 8 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพปานกลาง 2 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(8*3) + (2*2)] / 10 \\ &= 2.8 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านพื้นที่ของจุดท่องเที่ยวสถาบันทักษิณคดีศึกษามีศักยภาพสูงในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

องค์ประกอบด้านการจัดการ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพสูง 1 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพปานกลาง 3 ข้อ ปัจจัยที่มีศักยภาพต่ำ 5 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(1*3) + (3*2) + (5*1)] / 9 \\ &= 1.56 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านการจัดการของจุดท่องเที่ยวสถาบันทักษิณคดีศึกษามีศักยภาพปานกลางในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพสูง 3 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพปานกลาง 1 ข้อ ปัจจัยที่มีศักยภาพต่ำ 1 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(3*3) + (1*2) + (1*1)] / 6 \\ &= 2 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการของจุดท่องเที่ยวสถาบันทักษิณคดีศึกษามีศักยภาพปานกลางในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพสูง 4 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพต่ำ 1 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาค่าศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(4*3) + (1*1)] / 5 \\ &= 2.60 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของจุดท่องเที่ยวสถาบันทักษิณคดีศึกษามีศักยภาพสูงในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

4.5.2.2 กลุ่มทอผ้าราชวัติ

พบว่าค่าคะแนนศักยภาพของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นดังตาราง 15

ตาราง 15 คะแนนศักยภาพของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเกาะยอ ที่จุดท่องเที่ยวกลุ่มทอผ้าราชวดี

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	คะแนนศักยภาพ		
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
1. ความมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและดึงดูดใจ	X		
2. ความหลากหลายของศิลปกรรม	X		
3. ความหลากหลายของกิจกรรมทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต	X		
4. ประเพณีที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม	X		
5. ความสามารถในการรับการเปลี่ยนแปลงต่อระบบนิเวศและวัฒนธรรม		X	
6. ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	X		
7. วัฒนธรรมทางการเกษตร	X		
8. ปริมาณและความปลอดภัยของน้ำใช้	X		
9. สภาพพื้นที่		X	
10. เนื้อที่ในการประกอบกิจกรรม		X	
11. การจัดการขยะ		X	
12. การจัดการคุณภาพเสียง			X
13. การจัดการคุณภาพน้ำ			X
14. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับพื้นที่		X	
15. การจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน		X	
16. การจัดการพื้นที่ให้เหมาะสมกับประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			X
17. ความคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ			X
18. มาตรการในการเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม			X
19. คุณภาพในการให้บริการ		X	
20. ประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้		X	
21. รูปแบบและวิธีการสื่อความหมาย			X
22. เนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมาย		X	
23. ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่	X		

ตาราง 15 (ต่อ)

ปัจจัยที่ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์	คะแนนศักยภาพ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
24. ความเหมาะสมหรือเอื้ออำนวยต่อกระบวนการสร้างจิต สำนึกในการอนุรักษ์และห่วงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม	X		
25. ประโยชน์ต่อชุมชนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม	X		
26. ผลประโยชน์ต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจ	X		
27. โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาจากองค์กรของรัฐ และเอกชน	X		
28. การยอมรับและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น			X
29. ความรู้และความตระหนักต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของ ชุมชนและนักท่องเที่ยว	X		
รวม	13	9	7

ที่มา : จากการวิจัย

หลังจากได้ให้ค่าศักยภาพในแต่ละปัจจัยแล้ว นำค่าที่ได้มาคำนวณศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แยกตามแหล่งท่องเที่ยว

$$EP = [(13*3) + (9*2) + (7*1)] / 29$$

$$= 2.21$$

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า กลุ่มทอผ้าราชวดีมีศักยภาพปานกลางในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ผู้วิจัยได้ทำการแยกปัจจัยต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่

- องค์ประกอบด้านพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 10
- องค์ประกอบด้านการจัดการ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 11 ถึงข้อที่ 19
- องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 20 ถึงข้อที่ 24
- องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 25 ถึงข้อที่ 29

ซึ่งเมื่อคำนวณศักยภาพโดยใช้สูตร แยกตามองค์ประกอบในแต่ละด้านจะได้ค่าศักยภาพดังต่อไปนี้

องค์ประกอบด้านพื้นที่ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพสูง 7 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพปานกลาง 3 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาค่าศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(7*3) + (3*2)] / 10 \\ &= 2.7 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านพื้นที่ของจุดท่องเที่ยวกลุ่มทอผ้าราชวัดถ์มีศักยภาพสูงในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

องค์ประกอบด้านการจัดการ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพปานกลาง 4 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพต่ำ 5 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาค่าศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(4*2) + (5*1)] / 9 \\ &= 1.44 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านการจัดการของของจุดท่องเที่ยวกลุ่มทอผ้าราชวัดถ์มีศักยภาพต่ำในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพสูง 2 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพปานกลาง 2 ข้อ ปัจจัยที่มีศักยภาพต่ำ 1 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาค่าศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(2*3) + (2*2) + (1*1)] / 6 \\ &= 1.83 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการของจุดท่องเที่ยวกลุ่มทอผ้าราชวัดถ์มีศักยภาพปานกลางในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพสูง 4 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพต่ำ 1 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาค่าศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(4*3) + (1*1)] / 5 \\ &= 2.60 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของจุดท่องเที่ยวกลุ่มทอผ้าราชวัดถ์มีศักยภาพสูงในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

4.5.2.3 แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

พบว่าค่าคะแนนศักยภาพของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นดังตาราง 16

ตาราง 16 คะแนนศักยภาพของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเกาะยอ ที่จุดท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	คะแนนศักยภาพ		
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
1. ความมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและดึงดูดใจ	X		
2. ความหลากหลายของศิลปกรรม	X		
3. ความหลากหลายของกิจกรรมทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต	X		
4. ประเพณีที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม	X		
5. ความสามารถในการรับการเปลี่ยนแปลงต่อระบบนิเวศและวัฒนธรรม		X	
6. ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	X		
7. วัฒนธรรมทางการเกษตร	X		
8. ปริมาณและความปลอดภัยของน้ำใช้	X		
9. สภาพพื้นที่		X	
10. เนื้อที่ในการประกอบกิจกรรม	X		
11. การจัดการขยะ		X	
12. การจัดการคุณภาพเสียง			X
13. การจัดการคุณภาพน้ำ			X
14. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับพื้นที่		X	
15. การจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน		X	
16. การจัดการพื้นที่ให้เหมาะสมกับประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			X
17. ความคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ			X
18. มาตรการในการเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม			X
19. คุณภาพในการให้บริการ		X	
20. ประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้		X	
21. รูปแบบและวิธีการสื่อความหมาย			X
22. เนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมาย		X	
23. ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่	X		

ตาราง 16 (ต่อ)

ปัจจัยที่ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์	คะแนนศักยภาพ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
24. ความเหมาะสมหรือเอื้ออำนวยต่อกระบวนการสร้างจิต สำนึกในการอนุรักษ์และวางแผนทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม	X		
25. ประโยชน์ต่อชุมชนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม	X		
26. ผลประโยชน์ต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจ	X		
27. โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาจากองค์กรของรัฐ และเอกชน	X		
28. การยอมรับและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น			X
29. ความรู้และความตระหนักต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของ ชุมชนและนักท่องเที่ยว	X		
รวม	13	9	7

หลังจากได้ให้ค่าศักยภาพในแต่ละปัจจัยแล้ว นำค่าที่ได้มาคำนวณศักยภาพในการ
เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แยกตามแหล่งท่องเที่ยว

$$EP = [(14*3) + (8*2) + (7*1)] / 29$$

$$= 2.24$$

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีศักยภาพปานกลางในการเป็นแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ผู้วิจัยได้ทำการแยกปัจจัยต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดตามองค์ประกอบของการ
ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่

- องค์ประกอบด้านพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 10
 - องค์ประกอบด้านการจัดการ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 11 ถึงข้อที่ 19
 - องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 20 ถึงข้อที่
- 24
- องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 25 ถึงข้อที่ 29

ซึ่งเมื่อคำนวณศักยภาพโดยใช้สูตร แยกตามองค์ประกอบในแต่ละด้านจะได้ค่าศักยภาพดังต่อไปนี้

องค์ประกอบด้านพื้นที่ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพสูง 8 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพปานกลาง 2 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(8*3) + (2*2)] / 10 \\ &= 2.8 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านพื้นที่ของจุดท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติมีศักยภาพสูงในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

องค์ประกอบด้านการจัดการ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพปานกลาง 4 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพต่ำ 5 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(4*2) + (5*1)] / 9 \\ &= 1.44 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านการจัดการของจุดท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติมีศักยภาพต่ำในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพสูง 2 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพปานกลาง 2 ข้อ ปัจจัยที่มีศักยภาพต่ำ 1 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(2*3) + (2*2) + (1*1)] / 6 \\ &= 1.83 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการของจุดท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติมีศักยภาพปานกลางในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพสูง 4 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพต่ำ 1 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาค่าศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(4*3) + (1*1)] / 5 \\ &= 2.60 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของจุดท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติมีศักยภาพสูงในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

4.5.2.4 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

พบว่าค่าคะแนนศักยภาพของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นดังตาราง 17

ตาราง 17 คะแนนศักยภาพของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว
เชิงอนุรักษ์ของเกาะยอ ที่จุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	คะแนนศักยภาพ		
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
1. ความมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและดึงดูดใจ	X		
2. ความหลากหลายของศิลปกรรม	X		
3. ความหลากหลายของกิจกรรมทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต	X		
4. ประเพณีที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม	X		
5. ความสามารถในการรับการเปลี่ยนแปลงต่อระบบนิเวศและวัฒนธรรม		X	
6. ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	X		
7. วัฒนธรรมทางการเกษตร	X		
8. ปริมาณและความปลอดภัยของน้ำใช้	X		
9. สภาพพื้นที่		X	
10. เนื้อที่ในการประกอบกิจกรรม		X	
11. การจัดการขยะ		X	
12. การจัดการคุณภาพเสียง			X
13. การจัดการคุณภาพน้ำ			X
14. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับพื้นที่		X	
15. การจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน		X	
16. การจัดการพื้นที่ให้เหมาะสมกับประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			X
17. ความคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ			X
18. มาตรการในการเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม			X
19. คุณภาพในการให้บริการ		X	
20. ประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้		X	
21. รูปแบบและวิธีการสื่อความหมาย	X		
22. เนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมาย		X	
23. ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่	X		

ตาราง 17 (ต่อ)

ปัจจัยที่ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	คะแนนศักยภาพ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
24. ความเหมาะสมหรือเอื้ออำนวยต่อกระบวนการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และวางแผนทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม	X		
25. ประโยชน์ต่อชุมชนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม	X		
26. ผลประโยชน์ต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจ	X		
27. โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาจากองค์กรของรัฐและเอกชน	X		
28. การยอมรับและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น			X
29. ความรู้และความตระหนักต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนและนักท่องเที่ยว	X		
รวม	14	9	6

หลังจากได้ให้ค่าศักยภาพในแต่ละปัจจัยแล้ว นำค่าที่ได้มาคำนวณศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แยกตามแหล่งท่องเที่ยว

$$EP = [(14*3) + (9*2) + (6*1)] / 29$$

$$= 2.27$$

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีศักยภาพปานกลางในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ผู้วิจัยได้ทำการแยกปัจจัยต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่

- องค์ประกอบด้านพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 10
- องค์ประกอบด้านการจัดการ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 11 ถึงข้อที่ 19
- องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 20 ถึงข้อที่ 24
- องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 25 ถึงข้อที่ 29

ซึ่งเมื่อคำนวณศักยภาพโดยใช้สูตร แยกตามองค์ประกอบในแต่ละด้านจะได้ค่าศักยภาพดังต่อไปนี้

องค์ประกอบด้านพื้นที่ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพสูง 7 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพปานกลาง 3 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาค่าศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(7*3) + (3*2)] / 10 \\ &= 2.7 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านพื้นที่ของจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีศักยภาพสูงในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

องค์ประกอบด้านการจัดการ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพปานกลาง 4 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพต่ำ 5 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาค่าศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(4*2) + (5*1)] / 9 \\ &= 1.44 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านการจัดการของของจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีศักยภาพต่ำในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพสูง 2 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพปานกลาง 2 ข้อ ปัจจัยที่มีศักยภาพต่ำ 1 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาค่าศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(3*3) + (2*2)] / 6 \\ &= 2.17 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการของจุดท่องเที่ยวกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีศักยภาพปานกลางในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพสูง 4 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพต่ำ 1 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาค่าศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(4*3) + (1*1)] / 5 \\ &= 2.60 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีศักยภาพสูงในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

4.5.2.5 แหล่งท่องเที่ยววัด

พบว่าค่าคะแนนศักยภาพของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นดังตาราง 18

ตาราง 18 คะแนนศักยภาพของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเกาะยอ ที่จุดท่องเที่ยววัด

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	คะแนนศักยภาพ		
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
1. ความมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและดึงดูดใจ	X		
2. ความหลากหลายของศิลปกรรม	X		
3. ความหลากหลายของกิจกรรมทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต	X		
4. ประเพณีที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม	X		
5. ความสามารถในการรับการเปลี่ยนแปลงต่อระบบนิเวศและวัฒนธรรม		X	
6. ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	X		
7. วัฒนธรรมทางการเกษตร	X		
8. ปริมาณและความปลอดภัยของน้ำใช้	X		
9. สภาพพื้นที่		X	
10. เนื้อที่ในการประกอบกิจกรรม		X	
11. การจัดการขยะ			X
12. การจัดการคุณภาพเสียง			X
13. การจัดการคุณภาพน้ำ			X
14. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับพื้นที่			X
15. การจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน		X	
16. การจัดการพื้นที่ให้เหมาะสมกับประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			X
17. ความคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ			X
18. มาตรการในการเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม			X
19. คุณภาพในการให้บริการ		X	
20. ประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้		X	
21. รูปแบบและวิธีการสื่อความหมาย			X
22. เนื้อหาความรู้ในการสื่อความหมาย		X	
23. ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่	X		

ตาราง 18 (ต่อ)

ปัจจัยที่ในการวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	คะแนนศักยภาพ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
24. ความเหมาะสมหรือเอื้ออำนวยต่อกระบวนการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และวางแผนทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม	X		
25. ประโยชน์ต่อชุมชนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม	X		
26. ผลประโยชน์ต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจ	X		
27. โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาจากองค์กรของรัฐและเอกชน	X		
28. การยอมรับและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น			X
29. ความรู้และความตระหนักต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนและนักท่องเที่ยว	X		
รวม	13	7	9

หลังจากได้ให้ค่าศักยภาพในแต่ละปัจจัยแล้ว นำค่าที่ได้มาคำนวณศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แยกตามแหล่งท่องเที่ยว

$$EP = [(13*3) + (7*2) + (9*1)] / 29$$

$$= 2.14$$

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยววัดมีศักยภาพปานกลางในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ผู้วิจัยได้ทำการแยกปัจจัยต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่

- องค์ประกอบด้านพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 10
- องค์ประกอบด้านการจัดการ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 11 ถึงข้อที่ 19
- องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 20 ถึงข้อที่ 24
- องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยข้อที่ 25 ถึงข้อที่ 29

ซึ่งเมื่อคำนวณศักยภาพโดยใช้สูตร แยกตามองค์ประกอบในแต่ละด้านจะได้ค่าศักยภาพดังต่อไปนี้

องค์ประกอบด้านพื้นที่ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพสูง 7 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพปานกลาง 3 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของจุดท่องเที่ยววัดได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(7*3) + (3*2)] / 10 \\ &= 2.7 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยววัดมีศักยภาพสูงในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

องค์ประกอบด้านการจัดการ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพปานกลาง 2 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพต่ำ 7 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(2*2) + (7*1)] / 9 \\ &= 1.22 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านการจัดการของของจุดท่องเที่ยววัดมีศักยภาพต่ำในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพสูง 2 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพปานกลาง 2 ข้อ ปัจจัยที่มีศักยภาพต่ำ 1 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(2*3) + (2*2) + (1*1)] / 6 \\ &= 1.83 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการของจุดท่องเที่ยววัดมีศักยภาพปานกลางในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยปัจจัยที่มีศักยภาพสูง 4 ข้อ และปัจจัยที่มีศักยภาพต่ำ 1 ข้อ คำนวณตามสูตรการหาค่าศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} EP &= [(4*3) + (1*1)] / 5 \\ &= 2.60 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของจุดท่องเที่ยววัดมีศักยภาพสูงในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

จากการคำนวณศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แยกตามองค์ประกอบด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดพบว่า แหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดมีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใกล้เคียงกัน ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนดังตาราง 19

ตาราง 19 ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเกาะยอจากการคำนวณโดยใช้สูตร

จุดท่องเที่ยว	ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากการคำนวณโดยใช้สูตร				
	ด้านพื้นที่	ด้านการจัดการ	ด้านกิจกรรมและ กระบวนการ	ด้านการมีส่วนร่วม ร่วม	รวม
1. สถาบันทักษิณคดีศึกษา	สูง	กลาง	กลาง	สูง	กลาง
2. กลุ่มทอผ้าราชวัดถ์	สูง	ต่ำ	กลาง	สูง	กลาง
3. แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ	สูง	ต่ำ	กลาง	สูง	กลาง
4. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	สูง	ต่ำ	กลาง	สูง	กลาง
5. แหล่งท่องเที่ยววัด	สูง	ต่ำ	กลาง	สูง	กลาง
รวมแหล่งท่องเที่ยวทุกจุด	สูง	กลาง	กลาง	สูง	กลาง

ที่มา : จากการวิจัย